MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี
ISSN 0858-9038
Volume 28 No.11
July 2023

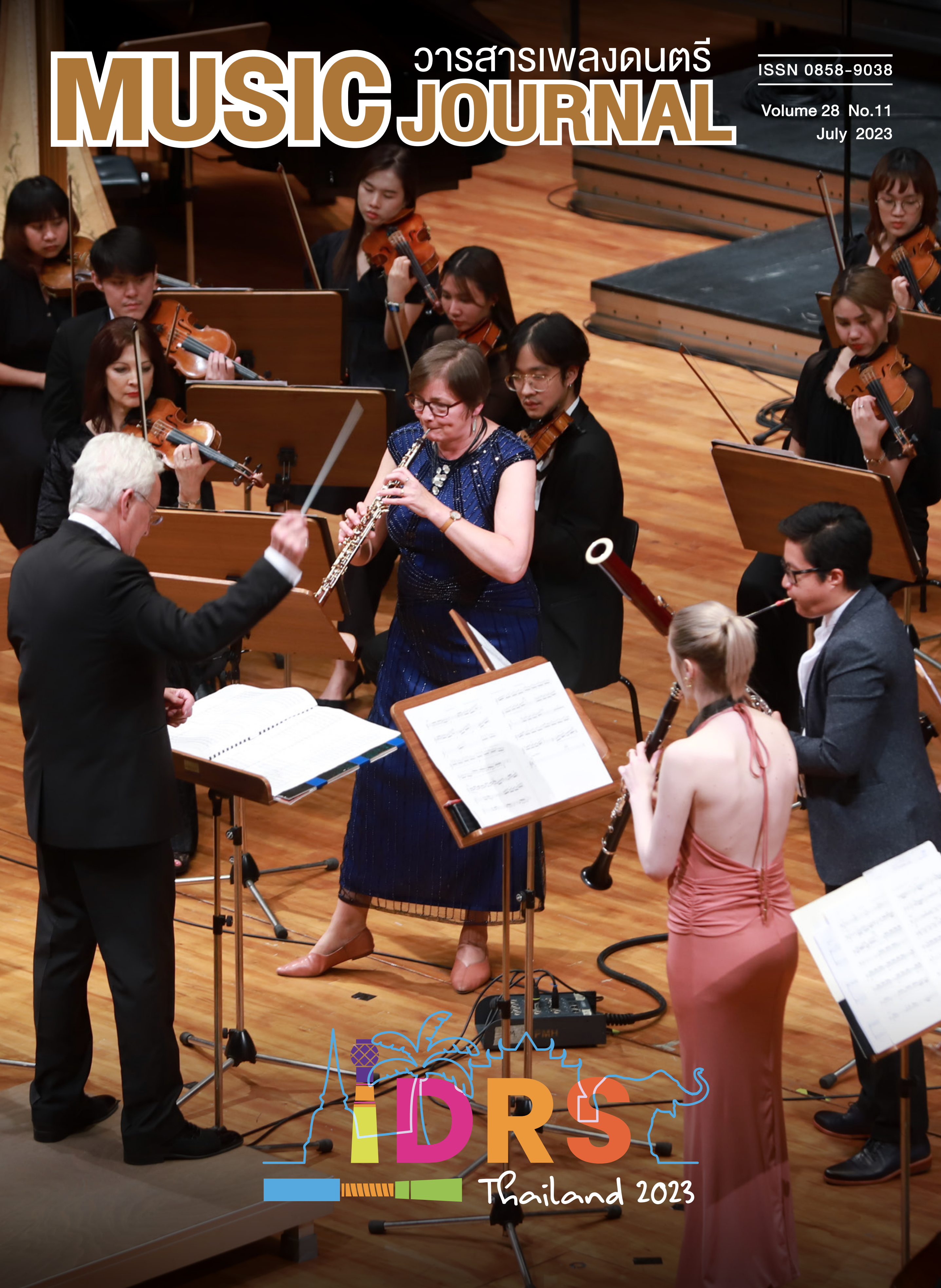

PENINSULA MOMENTS

At The Peninsula Bangkok, world-class hospitality enriched with compelling Thai cultural experiences creates perfect memorable moments.

THE PENINSULA
BANGKOK

HONG KONG • SHANGHAI • BEIJING • TOKYO • NEW YORK • CHICAGO • BEVERLY HILLS • PARIS • BANGKOK • MANILA
Under Development LONDON • ISTANBUL • YANGON • peninsula.com

EDITOR'S TALK

สวัสดีผู้อ่านเพลงดนตรีทุกท่าน ในช่วงวันที่ ๑๘-๒๒ กรกฎาคมที่ผ่านมา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ได้เป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมวิชาการด้านเครื่องลมไม้ลิ้นคู่นานาชาติ หรือ International Double Reed Society Conference 2023 (IDRS) โดยในปีนี้จัดเป็นครั้งที่ ๕๒ งานนี้เป็นงานที่รวบรวมนักดนตรีและนักวิชาการด้านเครื่องเป่าลมไม้ลิ้นคู่ที่มีชื่อเสียงจากทั่วโลกมาจัดการแสดง การสอน และการบรรยาย รายละเอียดกิจกรรมติดตามได้ใน Cover Story

สำหรับผู้อ่านที่ติดตามคอลัมน์ Music Entertainment ในเดือนนี้ นำเสนอบทความเกี่ยวกับผู้สร้างสรรค์ทำนองและคำร้องที่ทำงานร่วมกัน และรู้ทางกันจนบทเพลงนั้นกลายเป็นบทเพลงอมตะในวงการเพลงสมัยนิยม ซึ่งในวงการจะเรียกว่า คู่บุญ หรือ คู่ขวัญ ในเดือนนี้จะนำเสนอนักประพันธ์เพลงคู่บุญคู่แรก คือ ครูสมาน กาญจนะผลิน และครูสุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ สามารถเข้าไปอ่านชีวประวัติพร้อมตัวอย่างผลงานเพลงที่มีชื่อเสียงต่อได้ด้านในเล่ม

บทความด้านดนตรีไทย Thai and Oriental Music นำเสนอความหมาย ประวัติ ความเป็นมาของเพลงกราวรำ พร้อมทั้งอธิบายการใช้เพลงกราวรำในแต่ละโอกาสที่แตกต่างกัน

Guitar Literature นำเสนอบทความเกี่ยวกับบทประพันธ์เดี่ยวกีตาร์ชื่อ Western Vista ประพันธ์โดย Olga Amelkina-Vera พร้อมบทวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวบทเพลงและประวัติของผู้ประพันธ์ โดยบทประพันธ์นี้แสดงรอบ World Premiere เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๒๒ ที่ University of Texas at Dallas ประเทศสหรัฐอเมริกา

Music: Did you know? นำเสนอเกี่ยวกับชีวิตของ Antonina Miliukova ภรรยาของคีตกวีชื่อดัง Pyotr Ilyich Tchaikovsky เบื้องหลังชีวิตแต่งงานของนักประพันธ์ชาวรัสเซียกับภรรยามีเรื่องราวอะไรเกิดขึ้นบ้าง ติดตามได้ด้านใน

ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

Volume 28 No. 11
July 2023

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

เจ้าของ
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการบริหาร
ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ
ธัญญวรรณ รัตนภพ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
Kyle Fyr

ฝ่ายภาพ
คนึงนิจ ทองใบอ่อน

ฝ่ายศิลป์
จรูญ กะการดี
นรเศรษฐ์ รังหอม

พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม
ธัญญวรรณ รัตนภพ

เว็บมาสเตอร์
ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง

สำนักงาน
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๓๐
musicmujournal@gmail.com

CREATIVE
CITY OF MUSIC
NAKHON
PATHOM

“นครปฐม
เมืองดนตรี”

Nakhonpathom Cityofmusic

สารบัญ
Contents

Cover Story

06
ในชีวิตหนึ่ง เราจะมีโอกาสแบบนี้
สักกี่ครั้งเชียว?
ศรัณญ์ จิระวิชฎา
(Saran Jirawichada)

Music Entertainment

16
เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา
“นักแต่งทำนองคู่บุญผู้เขียนคำร้อง”
ตอนที่ ๑ “สมาน กาญจนะผลิน -
สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์” ๐๑
กิตติ ศรีเปารยะ
(Kitti Sripaurya)

Thai and Oriental Music

32
สังคีตลักษณ์วิเคราะห์
เพลงโหมโรงกลางวัน ตอนที่ ๖
เพลงกราวรำ
เดชน์ คงอิ่ม
(Dejn Gong-im)

Guitar Literature

52
“Western Vista
by Olga Amelkina-Vera”
ทัศนียภาพตะวันตก
ผ่านวัฒนธรรมแบบคาวบอย
ชินวัฒน์ เต็มคำขวัญ
(Chinnawat Themkumkwun)

Music: Did you know?

58
หญิงร้าย หรือเหยื่อของโศกนาฏกรรม
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์
(Krittaya Chuamwarasart)

*แตะเลือกหัวเรื่องที่ต้องการ
เพื่ออ่านเรื่องราวด้านใน

ในชีวิตหนึ่ง เราจะมีโอกาสแบบนี้สักกี่ครั้งเชียว?

เรื่อง:
ศรัณญ์ จิระวิชฎา [Saran Jirawichada]
นักบาสซูนอิสระ และสมาชิก Thailand Double Reed Society

หากมองตามลำดับของการจัดงาน International Double Reed Society (IDRS) 2023 ก็ต้องย้อนกลับไปเมื่อ ๕ ปีก่อน ที่ประเทศไทยได้รับการเสนอชื่อเป็นเจ้าภาพจัดงาน เพราะด้วยความพร้อมของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่จะสามารถรองรับงานระดับนานาชาติได้ ประกอบกับการที่เรามีความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์ Yoshi Ishikawa อดีตประธาน IDRS ที่มาเยี่ยมเยือนพวกเราอยู่บ่อยครั้ง

ทว่า *จุดเริ่มต้นจริง ๆ เกิดขึ้นเมื่อช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕*

การเกิดขึ้นของ Thailand Double Reed Society (TDRS) ซึ่งเป็นกิจกรรมค่ายดนตรีอย่างเป็น

การแสดง The Sound of Siam โดย ณัฏฐา ควรขจร บุญฤทธิ์ กิจทวีพิทักษ์ และมรกต เชิดชูงาม

ทางการของชาวเครื่องลิ้นคู่ (double reeds) นักดนตรีอาชีพ ครูดนตรี นักเรียน และผู้ที่รักในเครื่องดนตรีโอโบและบาสซูนในประเทศไทย มารวมตัวกันจัดกิจกรรมเป็นค่ายดนตรีขึ้นมาสำเร็จเป็นครั้งแรกในรอบ ๑๐ ปี

การเกิดขึ้นของค่ายนี้ทำให้เกิดทีมงาน TDRS และเครือข่ายชาวเครื่องลิ้นคู่ ซึ่งนำมาสู่การเกิด IDRS ในปีถัดมา

หลังจากความสำเร็จของค่าย TDRS เกิดขึ้นได้ไม่นาน เรื่องการจัดงาน IDRS ก็เริ่มเข้ามาในวงสนทนาของพวกเรา

"ทำไมเราไม่ยกทีม TDRS ทั้งทีม เข้าไปช่วยทำงาน IDRS เลยล่ะ"

นี่คือจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่นำมาสู่การเตรียมงานที่ยาวนานหลายเดือน

ยิ่งใกล้วันงาน ปัญหาก็ยิ่งตามมา

ทั้งในแง่ของการจัดหาอาสาสมัคร เพราะงบประมาณเราไม่มากพอที่จะจ้างทีมงานได้ การคิดถึงสิทธิประโยชน์ที่จะมอบให้แก่ทีมอาสาสมัคร การดูแลทุกคนที่มาทำงาน อาหาร ที่พัก การเดินทาง ฯลฯ

ทั้งหมดนี้ต้องเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการวางแผนต้อนรับผู้ร่วมงานจากทั่วโลก ทั้งอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย จีน และอีกหลายประเทศ การประสานงานกับโรงแรม การให้บริการรถรับส่ง รวมไปถึงการจัดหาบริษัทนำเที่ยว ยังไม่รวมถึงการดูแลศิลปิน ผู้ร่วมประกวดแข่งขันดนตรี ไปจนถึงร้านค้าต่าง ๆ ที่เข้ามาจัดบูธเครื่องดนตรีอีกด้วย ซึ่งตรงส่วนนี้คงจะเกินความสามารถของผู้เขียนในตอนนี้ ต้องขอเก็บไว้สำหรับบทความในอนาคต

การทำงานของพวกเราเข้มข้นขึ้นทุกวัน

งานในระดับนานาชาติเช่นนี้ต้องมีการวางแผนที่รัดกุม พร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันได้ในทุกรูปแบบ สิ่งที่ยากที่สุดในมุมของทีมอาสาสมัคร คือ เรื่องจัดการคน จริงอยู่ที่ทุกคนล้วนมีใจรักที่จะมา รักในเสียงดนตรี รักในเครื่องลิ้นคู่ พร้อมที่จะลงทุนลงแรงเพื่อให้เกิดงานดี ๆ แบบนี้ขึ้น แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ทุกคนมีชีวิตเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษากันอยู่ บางส่วนก็ทำงานแล้ว และบางคนถึงกับลงทุนบินมาจากต่างประเทศเพื่อมาร่วมงานนี้ด้วยซ้ำ เราจะดูแล

การแสดง Evening Gala Concert ในคืนแรก

ทุกคนอย่างไร จะหาที่พักสำหรับคนเดินทางไกลได้ไหม อาหารกับน้ำจะพอหรือเปล่า จะสามารถจัดตารางงานไม่ให้ซ้อนทับกับกิจกรรมที่ทุกคนอยากเข้าร่วมได้หรือไม่ ทั้งหมดนี้คือโจทย์ที่เราต้องตอบให้ได้

สามเดือนสุดท้าย

ภาพที่เห็นจนชินตาคือทีมหัวหน้าอาสาสมัครจะมารวมตัวใน discord ทุกวันหลังสามทุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนไอเดียและวางแผนงาน แชตในไลน์ที่ถ้าไม่เปิดอ่านเกิน ๑ วัน จะมีข้อความเป็นร้อย ๆ ไปเจอหน้ากันทีคือมีขอบตาดำกันทุกครั้ง เพราะนอกจากการบริหารคนในทีมอาสาสมัครแล้ว เรายังต้องวางแผนร่วมกับทีมผู้บริหารของ IDRS และเจ้าภาพฝ่ายประเทศไทยเพื่อให้งานเกิดขึ้นได้

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานยังมีอยู่ทุกวัน เพราะช่วงเวลาที่จัดงานนี้ซ้อนทับกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย จะจัดห้องอย่างไรไม่ให้ไปรบกวนการเรียนการสอน เป็นโจทย์ที่สำคัญที่สุด อีกทั้งงานที่เป็นศูนย์รวมของชาวลิ้นคู่จากทั่วโลก การรักษาความปลอดภัยให้แก่เจ้าภาพ (ซึ่งก็คือทีมอาสา บุคลากร นักศึกษา) และผู้ร่วมงาน เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ทั้งหมดนี้ล้วนสร้างความกดดันให้แก่ผู้จัดงานทุกคน แต่ซ้ำร้าย เรื่องไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นจนได้...

ถึงวันงาน IDRS

แม้ว่าทีมงานของเราจะก้าวเท้าออกจากบ้านด้วยความตื่นเต้น อยากจะมาร่วมงาน แต่ในใจก็ยังเต็มไปด้วยความกังวล เพราะเรื่องที่ไม่คาดฝันนั้นก็คือ จนถึงวันงานตารางกิจกรรมยังเปลี่ยนอยู่เลย ทั้งในเรื่องที่ศิลปินบางคนไม่สามารถเดินทางมาได้กะทันหัน พัสดุของร้านค้าที่ติดอยู่ศุลกากร ไปจนถึงการสลับสับเปลี่ยนห้องจัดงาน ฯลฯ สิ่งเดียวที่เราทุกคนทำได้คือเดินหน้าต่อไป อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด ไม่ว่าจะแย่แค่ไหน ถ้าเรายังมีกันและกัน คอยสนับสนุนช่วยเหลือกันทั้งทีม เราจะผ่านมันไปได้ เราต้องทำให้ดีที่สุด

หากแต่สิ่งที่ไม่คาดฝันอีกอย่างก็ตามมา นั่นคือ...

ทุกอย่างกลับดำเนินไปได้ราบรื่นอย่างไม่น่าเชื่อ

ทันทีที่งานเริ่ม ทีมงานทุกคนกลับปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี เพราะด้วยความที่อาสาสมัครของเรามีความหลากหลายมาก บางส่วนก็เป็นมืออาชีพในงานบริการ น้อง ๆ นักเรียนบางคนก็มีความสามารถทางภาษา

ในระดับที่สื่อสารได้เหมือนเจ้าของภาษา แม้กระทั่งอาหารกับน้ำที่ตอนแรกไม่พอ พี่ ๆ หลายคนก็ไปช่วยกันจัดหามาจนได้ เรื่องสถานที่ต่าง ๆ ก็ได้รับความร่วมมือจากพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่ทุกฝ่าย พอเห็นภาพเช่นนี้ความสับสนกังวลใจของผู้เขียนและ (เชื่อว่า) ทุก ๆ คนในทีม ก็แทบจะมลายหายไปเลยทีเดียว อย่างที่น้องในทีมอาสาคนหนึ่งได้มาแบ่งปันกันหลังจบงานว่า

"ในตอนแรก ผมกังวลมาก ๆ ว่าจะมางานนี้ดีมั้ย เพราะเรื่องการสื่อสาร ผมไม่เก่งภาษาอังกฤษเลย แต่พอได้ทำงานจริง ก็มีพี่ ๆ ทีมงานทุกคนคอยช่วยเหลือผมตลอด จนทำให้ผมไม่กลัวหรือกังวลอีก และผมก็ดีใจมาก ๆ ที่ได้มาร่วมงานนี้ เพราะผมได้รู้จักพี่น้องและเพื่อน ๆ ที่เล่น Double Reed ด้วยกันมากขึ้น และยังได้ฟังเสียงโอโบที่ดีจากงานนี้อีกด้วย ผมสนุกมากที่ได้ทำงานร่วมกับพี่ ๆ ทุกคน คอยแก้ปัญหาไปด้วยกัน ถึงจะเหนื่อยหน่อย แต่คุ้มค่าครับ ขอบคุณที่จัดกิจกรรมดี ๆ แบบนี้ขึ้นนะครับ"

IDRS 2023 ในวันแรก

งานมหกรรม International Double Reed Society 2023 จัดในระยะเวลา ๕ วันเต็ม ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๐๒๓ เราใช้พื้นที่ทั้งวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ด้วยกันทั้งหมด ๖ อาคาร ได้แก่ อาคารภูมิพลสังคีต หอแสดงดนตรี (MACM) ตึก A ตึก D ตึก Pre College (YAMP) ตึก Museum และมหิดลสิทธาคาร

ในวันแรก กิจกรรมทั้งหมดจะเป็นการแสดงดนตรี ที่น่าสนใจคือชุดการแสดงเปิด The Sound of Siam ประพันธ์โดยคนไทยและแสดงโดยคนไทย เสมือนการต้อนรับผู้มาเยือนงานจากต่างประเทศ ด้วยสำเนียงเสียงของความเป็นไทย ให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น สบายใจ ตามต่อด้วยการแสดงจากศิลปินต่างชาติในบทเพลงที่หลากหลายยุคสมัยตลอดทั้งวัน

ในช่วงเย็น Evening Gala Concert กับ Thailand Philharmonic Orchestra (Thailand Phil) ภายใต้การอำนวยเพลงโดยนักโอโบระดับปรมาจารย์ หนึ่งในตำนานที่ยังมีชีวิตอยู่ Gordon Hunt ร่วมกับศิลปินระดับโลกมากมาย อาทิ Diana Doherty, Alex Klein, Alex Oguey, Weidong Wei รวมถึงเจ้าภาพของเราก็ร่วมแสดงด้วย ในคืนนั้นทุกคนได้ฟังบทเพลงคอนแชร์โตกันอย่างอิ่มหนำไปเลย ๘ บทเพลงเต็ม ๆ เชื่อว่าทุกคนกลับไปคงหลับฝันดีกับ

มาสเตอร์คลาสโดย Alex Klein

Reading Session in session

เสียงดนตรีที่ตราตรึงใจอยู่แน่นอน

วันที่ ๒ กับเสียงดนตรียามเช้า

เริ่มต้นวันด้วยมาสเตอร์คลาส โดยหนึ่งในนักโอโบที่ทั่วทั้งโลกต้องการตัวมากที่สุด Diana Doherty (หัวหน้ากลุ่มโอโบของ Sydney Symphony Orchestra) ตามมาด้วย lecture และ recital เกี่ยวกับผลงานประพันธ์เพลงโดย อาจารย์ยศ วณีสอน ร่วมกับนักโอโบชั้นครูของเมืองไทย อาจารย์ดำริห์ บรรณวิทยกิจ อาจารย์ชนันนัทธ์ มีนะนันทน์ และนักดนตรีจากวง Royal Bangkok Symphony Orchestra อีกหลายท่าน ไปจนถึงชุดการแสดงและ lecture จากศิลปินต่างชาติอีกมากมาย

ส่วนของ Exhibition ที่เริ่มเปิดให้เข้าชมตั้งแต่วันแรก ก็มีกิจกรรม panel discussion ในหัวข้อ "Meet the Exhibitors" บนชั้น ๒ ของตึก Museum ดำเนินรายการโดย Sarah Roper ประธานคนปัจจุบันของ IDRS ที่เชิญผู้จัดนิทรรศการมาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องดนตรี การทำลิ้น และเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเปิดให้ผู้ร่วมงานได้เข้ารับชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ผลิตด้วย

ในช่วงบ่าย เปิดมาด้วยมาสเตอร์คลาสของหนึ่งใน "เทพ" โอโบ Alex Klein ตามติดมาด้วยชุดการแสดงต่าง ๆ ไปจนถึงมาสเตอร์คลาสโดยซุปเปอร์สตาร์ หัวหน้ากลุ่มบาสซูนวง Vienna Philharmonic ผู้หญิงเพียงหนึ่งเดียว Sophie Dervaux ไปจนถึงการแสดงเดี่ยวปี่ใน เครื่องดนตรีลิ้นคู่ของไทย อีกหนึ่งกิจกรรมที่ถือเป็นประเพณีของ IDRS คือ กิจกรรม Reading Sessions ในทุกวัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักดนตรีทุกคนที่สนใจ ไม่ว่าจะอยู่ในระดับไหน มาร่วมกัน sight-reading บทเพลง chamber เล็ก ๆ กิจกรรมนี้แนะนำมาก ๆ สำหรับเด็ก ๆ ที่ไม่เคยมีโอกาสได้เล่นกับนักดนตรีเก่ง ๆ เพราะนอกจากจะได้ความสนุกแล้ว ยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอีกด้วย ก่อนจะจบกิจกรรมในช่วงค่ำของวันด้วย Evening Gala Concert: Chamber Music Event

สิ่งหนึ่งที่สร้างความแตกต่างให้การจัดงานในครั้งนี้คือ "ใจ" ทุกคนต่างสละทั้งแรงกายแรงใจ สละเวลามา โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน สิ่งนี้แสดงออกมาให้เห็นผ่านสีหน้าท่าทาง การกระทำ และความเต็มอกเต็มใจที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ร่วมงานทุกคน จนก้าวข้ามกำแพงของภาษา กระทบไปถึงใจ

ของผู้ร่วมงานทุกคน จนทุกคนพูดออกมาเป็นเสียงเดียวกันว่า

“For the past 20 years of IDRS conferences, this year volunteers are THE BEST”

นี่คืออีกหนึ่งเสียงของน้องอาสาผู้น่ารัก ที่แม้จะไม่ใช่คนลิ้นคู่ แต่ก็เต็มใจมาช่วยงาน

“ช่วงหนึ่งสัปดาห์ที่ได้ช่วยงานรู้สึกสนุกมากฮะ... ถึงหนูไม่ใช่คนเครื่อง double reed แต่หนูรู้สึกสนุกมากกกก ที่ได้เจอกับทุกคน ได้ช่วยงาน ได้ไปฟังศิลปินมากมาย ได้รู้จักคนมากขึ้น ตอนไปฟังมาสเตอร์คลาสก็ทำให้ได้ความรู้มากขึ้น บางอย่างหนูยังเอาไปประยุกต์ใช้กับคลาริเน็ตได้เลย แล้วหนูก็ยังได้คุยกับศิลปินหลายท่านมาก อย่างเช่น José และ Sophie ที่เจอกันบ่อย ๆ ตอนแรกหนูไม่รู้ว่าโซฟีเป็น principal bassoon ของเวียนนาฟิล เห็นว่าหน้ายังเด็ก ไม่คิดเลยว่าเขาจะเล่นเก่งขนาดนี้ พอคุยไปเรื่อย ๆ ถึงรู้ว่าทำงานอะไรนี่เอง... หนูโดนจับไปทำงานหลายที่ งานยุ่งเลยฮะ แต่พวกพี่ ๆ น่ารักกันมาก หลายคนมาจากต่างที่กัน แต่ก็ยังทำให้หนูสบายใจเวลาได้ทำงานด้วยกัน หนูเพิ่งอยู่ ม.๔ ได้ทำงานระดับโลกขนาดนี้ถือเป็นเกียรติมาก แต่ถ้าไม่มีพวกพี่สตาฟจาก TDRS หรือพี่ ๆ volunteer ช่วยสอนงาน หนูก็คงไม่รอด งานนี้สนุกและราบรื่นไปได้ก็เพราะพวกเราทุกคน มันเป็นงานที่เหนื่อยแต่สนุกมาก ๆ อยากทำอีก ถ้ามีโอกาสก็อยากจะร่วมงานกับทุกคนอีกฮะ”

ทีมงานผู้น่ารัก

วันที่ ๓ ที่ทุกคนรอคอย

ไฮไลต์สำคัญที่สุดของวันนี้ คงไม่พ้นการแข่งขัน Norma Hooks Young Artist Competition for Bassoon ที่จัดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2009 สำหรับผู้แข่งขันที่อายุไม่ถึง ๒๒ ปีเท่านั้น โดยแต่ละครั้งจะสลับกันระหว่างโอโบกับบาสซูน ในปีนี้ผู้ชนะคือ Javier Sanz Pascual นักบาสซูนชาวสเปน ลูกศิษย์ของ Gustavo Núñez และ Francisco Alonso ตามติดมาด้วยการแสดงรีไซทอลและกิจกรรมในแต่ละห้องนิทรรศการอย่างเข้มข้นที่สุดตั้งแต่เช้ายันเย็น ชนิดที่ว่าทีมงานต้องวิ่งกันตลอดทั้งวันไม่ได้หยุดเลยทีเดียว จนถึงช่วงมือเย็นกับกับ IDRS 2023 Dinner Reception ที่ทุกคนได้มาผ่อนคลาย

ไม่เพียงแต่คนทำงานเท่านั้นที่มาจากต่างที่ ต่างภูมิหลัง ต่างช่วงวัย ผู้ร่วมงานทุกคนก็ด้วย อย่างที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า งาน International Double Reed Society เป็นงานระดับโลกที่รวมชาวลิ้นคู่จากทั่วทุกมุมโลกเข้ามาไว้ด้วยกัน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ค่านิยม และเชื้อชาติ ย่อมนำมาซึ่งอุปสรรคในการจัดงาน ทว่าทุกคนล้วนเดินทางมาด้วยจิตใจที่เปิดกว้าง ทำให้เรามีโอกาสได้เจอคนที่อายุน้อยกว่ามาก ๆ ไปจนถึงผู้หลักผู้ใหญ่ในวงการ ศิลปินระดับโลก ไปจนคนที่เล่นดนตรีเป็นงานอดิเรก แม้ว่าเราทุกคนจะต่างกันเพียงใด แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ เรารักในเสียงดนตรี เราหลงใหลในเครื่องลิ้นคู่ และเรามาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

น้อง ๆ หลายคนไม่เคยมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมในระดับโลกเช่นนี้ บางคนก็เขินอาย ไม่กล้าจะไปคุยกับต่างชาติ ไม่กล้าไปลองเป่าเครื่องดนตรีดี ๆ แพง ๆ ที่นำมาจัดแสดง เพราะกลัวว่าตัวเองจะเป่าไม่ดี กลัวคนจะดูถูก ทว่าในความเป็นจริงแล้วไม่ใช่อย่างนั้นเลย

“ขอบคุณนะครับที่พี่ ๆ ชวนมางานนี้ ผมรู้สึกว่าเป็นงานที่ดีและสนุกมาก ๆ เสียดายที่ไม่ได้ค้างคืน ไม่งั้นคงจะสนุกกว่านี้ มาร่วมงานทุกวันไม่ได้รู้สึกเหนื่อยเลย แต่ก็กลับบ้านไปหลับสนิททุกคืน พอได้ฟังเสียงโอโบหลาย ๆ คน จากที่ไม่รู้ว่าจะชอบใคร ผมไปได้ไอดอลมาหนึ่งคนแล้วครับ งานนี้ทำให้ผมรู้จักเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ เยอะมาก จากคนที่ได้แค่ทักตอนเดินผ่าน ตอนนี้กลายเป็นเพื่อนสนิทกันหลายคนเลย... ในแต่ละบูธขายเครื่องก็ใจดีมาก ๆ

สบาย ๆ กับสองศิลปิน Arnaldo de Felice และ José Antonio Masmano

ลองเครื่องจนคุ้มเลยครับ ถ้าซื้อไปนี่คงไม่ใช่เครื่องมือหนึ่ง ผ่านมาไม่รู้กี่สิบมือแล้ว (เพราะผมเองด้วยส่วนหนึ่ง)... สุดท้ายนี้ ต้องขอบคุณพี่ ๆ ที่คอยช่วยเหลือมาจนจบงาน ขอบคุณอาจารย์ติ๊กที่เป็นเฮดของงานนี้ครับ อาจารย์ติ๊กเป็นคนเข้มแข็งมาก ๆ เลย ขอบคุณประสบการณ์ที่ดี ๆ แบบนี้นะครับ”

ความสนุกยังไม่จบแค่วันที่ ๔

เริ่มต้นวันด้วยการแข่งขัน 2023 Fernand Gilet-Hugo Fox International Competition for Oboe ที่ตั้งชื่อตามปรมาจารย์นักโอโบและบาสซูนผู้ล่วงลับ การแข่งขันนี้จัดครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๘๑ เปิดโอกาสให้นักโอโบและบาสซูน ผู้ที่อายุไม่เกิด ๓๑ ปีได้ร่วมแข่งขัน โดยสลับกันระหว่างโอโบและบาสซูน ในแต่ละปีเช่นเดียวกัน ถือได้ว่าเป็นเวทีแจ้งเกิดของนักดนตรีลิ้นคู่ที่มีชื่อเสียงของโลกหลายต่อหลายคนเลยทีเดียว ในปีนี้ผู้ชนะคือ Mariano Esteban Barco นักโอโบชาวสเปน ลูกศิษย์ของ Dominik Wollenweber และ Viola Wilmsen

ตามต่อด้วยการแสดงดนตรีและมาสเตอร์คลาสอย่างเข้มข้นอีกเช่นเคย ที่น่าสนใจคือมาสเตอร์คลาสโอโบโดย Gordon Hunt และมาสเตอร์คลาสบาสซูนโดย Monica Ellis ทั้งสองท่านเป็นทั้งนักดนตรีและครูที่เก่งมาก ๆ ชนิดที่ว่าแค่เข้าไปนั่งฟังก็คุ้มแล้ว

และด้วยความที่วันที่ ๕ ฝั่งนิทรรศการจะเปิดถึงเพียง ๑๓.๐๐ น. วันนี้จึงคึกคักที่สุด เสียงดังตั้งแต่เช้าจนเลยเวลาปิดแล้วคนก็ยังแน่น เราจะได้เห็นนักดนตรีจากทุก ๆ ที่ ทุก ๆ ระดับ มาทดลองเครื่องดนตรี ทั้งลองเป่าเอง ลองฟังคนอื่นเล่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เราจะได้เห็นคนจากสายอาชีพอื่น ๆ ไม่ได้จำกัดแค่ในวงการดนตรีมารวมตัวกัน น้องในทีมคนหนึ่ง มีโอกาสได้เข้าไปพูดคุยกับหัวหน้าฝ่ายนิทรรศการ คุณ Frank Swan ที่คอยอยู่กับพวกเราทุกวันทั้งวัน เช้ายันเย็น เป็นคนแรกที่มาถึง และเป็นคนสุดท้ายที่ออกจากตึกตลอด น้องเข้าไปคุยว่า ตัวเองไม่ได้เรียนดนตรีจริงจัง เล่นโอโบเป็นงานอดิเรก แต่ก็อยากจะพัฒนาฝีมือ คุณแฟรงก์จึงเล่าว่า เขาเองก็ไม่ได้เป็นนักดนตรี เขาเรียนจบวิศวะมา แต่ก็มาทำงานกับ IDRS เพราะว่ารักในดนตรีเหมือนกัน อีกทั้งยังให้กำลังใจว่าอย่าเลิกเล่นดนตรีเพียงแค่เพราะไม่ได้เรียนมา ขอให้ดูเขาเป็นตัวอย่างแล้วพัฒนาตัวเองต่อไป

นอกจากนี้ ศิลปินและนักดนตรีระดับโลกที่เราได้พบในงาน ทั้งคนที่เราก็ติดตามผ่านโซเชียลมีเดียหรือเคยไปดูเขาแสดงคอนเสิร์ต ทุกคนล้วนมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือความ

มาสเตอร์คลาสโดย Gordon Hunt

บรรยากาศใน Exhibition ที่คึกคักทุกวัน

การแสดงโดย Baroque Band บริเวณโถงด้านหน้ามหิดลสิทธาคาร ก่อนการแสดง Evening Gala Concert

การแสดง Royal Fireworks

รักในดนตรี เราจะเห็นดวงตาที่เป็นประกาย ยิ้มแย้มแจ่มใสในเวลาเดินชมงาน เสียงปรบมือให้กำลังใจแก่ทุกคนที่มาร่วมมาสเตอร์คลาส เสียงชม เสียงหัวเราะ และเสียงดนตรีที่ดังตลอดทั้งวันไม่หยุดหย่อน สิ่งนี้คือภาพในอุดมคติของวงการดนตรีที่ทุกคนคอยช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ระดับความสามารถ ทุกคนให้เกียรติกันและให้กำลังใจซึ่งกันและกันเสมอ สิ่งนี้เองที่วงการดนตรีในไทยควรเอาเป็นแบบอย่างในความคิดเห็นของผู้เขียน

วันสุดท้ายและการปิดงาน IDRS 2023

เช้าวันที่ ๕ ของงาน IDRS 2023 เปิดมาด้วย workshop ของนักบาสซูนแจ๊สผู้โด่งดัง Paul Hanson ตามติดมาด้วยการแสดงรีไซทอลบทเพลงร่วมสมัยต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของการผสานดนตรีเอเชีย การจัดเสียงประสานแบบสมัยใหม่ ไปจนถึงการจัดวงในรูปแบบ unconventional ต่าง ๆ มีการแสดงจากวง bassoon quartet อันมีชื่อ The Breaking Winds ไปจนถึงการแสดง Royal Fireworks Music by Mass Double Reed Ensemble ที่

Sophie Dervaux กับ Thailand Phil และ Gordon Hunt

ผู้รอดชีวิตจนปิดตึก

เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้ขึ้นไปแสดงร่วมกัน

การแสดง Evening Gala Concert สุดท้าย ซึ่งได้รับเกียรติจาก Thailand Philharmonic Orchestra ภายใต้การอำนวยเพลงของ Gordon Hunt เป็นโปรแกรมคอนแชร์โตโดยนักดนตรีชั้นแนวหน้าของโลก ได้แก่ Yeonhee Kwak, Lyndon Watts, Inoko Isobe, Sophie Dervaux, Mariano Esteban Barco ผู้ชนะรายการ Gilet-Fox competition และ Philippe Tondre

เชื่อได้เลยว่าความประทับใจที่เกิดขึ้นจากการได้ฟังศิลปินชั้นนำ (และอาจเป็นไอดอลของหลาย ๆ คน) ในคืนนั้น จะยังคงตราตรึงใจทุกคนจนถึงตอนนี้ อีกสิ่งหนึ่งที่ทั้งตัวผู้เขียนและทีมผู้จัดงานจะไม่ลืมเลย คือ เสียงปรบมือขอบคุณอาสาสมัครทุกคน ที่ดังกระหึ่มมหิดลสิทธาคาร ในช่วงพิธีปิดงาน มันเป็นช่วงเวลาเพียงไม่กี่นาทีสั้น ๆ ที่ทำให้เราหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง ไม่เพียงแค่เพราะงานเสร็จ แต่เพราะมันคือ “ความสำเร็จ” ที่ได้เห็นผู้ร่วมงานทุกคนมีความสุข สนุก enjoy ไปกับมหกรรมดนตรีครั้งนี้ และเชื่อได้เลยว่างานนี้จะเป็นการปักหมุดประเทศไทยในแผนที่โลก ว่าเรามีความพร้อมและเหมาะสมที่จะจัดงานดนตรีระดับโลกเช่นนี้ได้อีก

สุดท้ายนี้ อยากจะขอขอบคุณวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เอื้อเฟื้อสถานที่และอำนวยความสะดวกทุกอย่างให้แก่ทีมผู้จัดงาน ขอบคุณแม่แรงของเรา อาจารย์กิตติมา โมลีย์ อาจารย์ Christopher Schaub อาจารย์ Cooper Wright ผู้อยู่เบื้องหลังที่ทำให้ IDRS ปีนี้เกิดขึ้นได้ ขอบคุณ TDRS ที่ให้ผู้เขียนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของทีมที่สุดยอดที่สุดเท่าที่เคยมีมา ขอบคุณอาสาสมัครทุกคนที่ทุ่มแรงกายแรงใจอย่างเต็มที่ ขอบคุณทุกคนที่มาร่วมกันทำให้สิ่งที่ยากมันเกิดขึ้นได้ และขอบคุณประสบการณ์ดี ๆ ที่เติมความเชื่อว่า วงการดนตรีนั้นมีที่สำหรับทุกคน เพียงแค่ว่าเราจะไปอยู่ตรงจุดไหนเท่านั้นเอง แล้วคุณผู้อ่านล่ะเคยมีประสบการณ์ไหนที่ทำให้ต้องถามตัวเองไหมว่า...

“ในชีวิตหนึ่ง เราจะมีโอกาสแบบนี้สักกี่ครั้งเชียว?”

เรื่องเล่าเบาสมอง สนองปัญญา

“นักแต่งทำนองคู่บุญ ผู้เขียนคำร้อง” ตอนที่ ๑

เรื่อง:
กิตติ ศรีเปารยะ (Kitti Sripaurya)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีสมัยนิยม
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

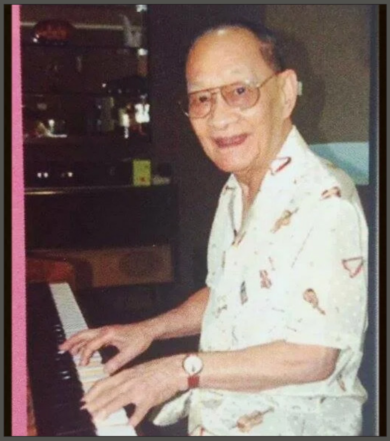

> “สมาน กาญจนะผลิน
> สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์”
> ๐๑

เพลงสมัยนิยม (Popular song) รวมทั้งเพลงไทยสากลของเราส่วนใหญ่ประกอบขึ้นด้วยแนวทำนองและคำร้องเป็นหลัก สองสิ่งนี้ต้องสอดคล้องเสริมส่งกันและกัน ทำนองที่ไพเราะหากมีคำร้องที่ไม่เสนาะเพลงนั้นก็ฟังดูด้อยคุณค่าลงไป ในทางกลับกัน คำร้องที่สละสลวยลงตัวแต่แนวทำนองมิได้ช่วยส่งเสียงที่โดดเด่นช่วยเน้นในจุดที่เหมาะที่ควรก็อาจทำลายคุณค่าของเพลงนั้นลงไปได้ song writer หรือ composer คือผู้สร้างสรรค์ลีลาทำนองเพลง lyrics หรือ words หมายถึงคำร้องหรือเนื้อร้อง ผู้สร้างงานนี้ภาษาอังกฤษใช้คำว่า lyricist หรืออาจใช้ song writer ก็ได้ ตัวอย่างเครดิตงานเพลงจากต้นตำหรับเพลงป๊อปของฝรั่งมังค่านิยมเขียนบันทึกดังนี้

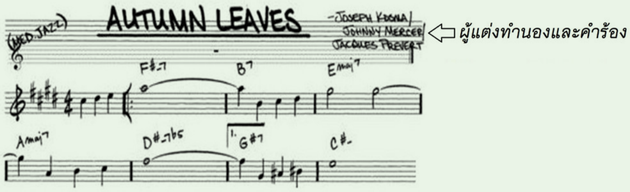

รูปแบบการบันทึกเครดิตงานเพลงในบ้านเรา

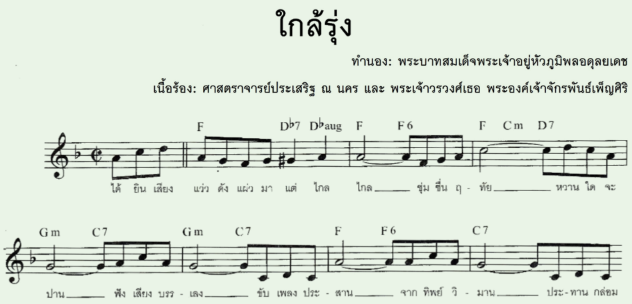

ผู้สร้างสรรค์งานเพลงสมัยนิยมส่วนหนึ่งสามารถแต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องด้วยตัวเอง แต่มีอีกหลายคนที่ถนัดคนละแนวทางประพันธ์ คนหนึ่งถนัดสร้างแนวทำนอง อีกคนแต่งคำร้องหรือเนื้อร้อง บางครั้งทำนองมาก่อนคำร้องหรือคำร้องแต่งขึ้นมาแล้วค่อยสรรหาผู้ประพันธ์ทำนองให้สอดคล้องกับคำร้องนั้น ๆ โดยหลักการดนตรีของทางประเทศตะวันตกผู้เป็นต้นตำรับนิยมสร้างแนวทำนองขึ้นมาก่อนแล้วตามด้วยงานประพันธ์เนื้อร้อง แต่มิได้จำกัดว่าต้องทำแบบนี้เสมอไป พูดง่ายได้ว่าเนื้อหรือทำนองสิ่งใดจะมาก่อนก็ไม่ผิดกติกาแต่อย่างใด จะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์งานเพลงเป็นการทำงานเสมือนคู่ขนานกันไประหว่างผู้แต่งทำนองกับคนเขียนเนื้อร้อง วงการเพลงสมัยนิยมมักจะเห็นผู้สร้างสรรค์งานเพลงในลักษณะนี้เป็นคู่กันบ่อย ๆ ตัวอย่างเพลงสมัยนิยมมาตรฐาน (standard popular song) ในประเทศสหรัฐอเมริกายุคเฟื่องฟูของเพลงละครเวที (musicals)

เพลง	ผู้แต่งทำนอง	ผู้แต่งคำร้อง
The Sound of Music	Richard Rodgers	Oscar Hammerstein II
On the Street Where You Live (My Fair Lady)	Frederick Loewe	Alan Jay Lerner
Summertime (Porgy and Bess)	George Gershwin	Ira Gershwin
Tonight (West Side Story)	Leonard Bernstein	Stephen Sondheim
Etc.		

นักสร้างงานเพลงอมตะดังกล่าวด้านบนอาจเรียกได้ว่าเป็น **"คู่ขวัญ"** หรือ **"คู่บุญ"** ที่ต่างก็รู้ทางของกันและกัน (เหมือนรู้ใจกัน) ในบ้านเรามีนักประพันธ์สรรค์สร้างงานเพลงในลักษณะนี้อยู่หลายคู่ (บุญ) ดังตัวอย่างพอเป็นสังเขปต่อไปนี้

<table>
<tr><th>เพลง</th><th>ผู้แต่งทำนอง</th><th>ผู้แต่งคำร้อง</th></tr>
<tr><td>วิหคเหินลม</td><td rowspan="4">สมาน กาญจนะผลิน</td><td rowspan="4">สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์</td></tr>
<tr><td>ความรักเจ้าขา</td></tr>
<tr><td>รัก (แสงจันทร์นวลผ่อง ...)</td></tr>
<tr><td>ฯลฯ</td></tr>
<tr><td>หยาดเพชร</td><td rowspan="4">สมาน กาญจนะผลิน</td><td rowspan="4">ชาลี อินทรวิจิตร</td></tr>
<tr><td>บ้านเรา</td></tr>
<tr><td>ป่าลั่น</td></tr>
<tr><td>ฯลฯ</td></tr>
<tr><td>คุณจะงอนมากไปแล้ว</td><td rowspan="4">สมาน กาญจนะผลิน</td><td rowspan="4">เกษม ชื่นประดิษฐ์</td></tr>
<tr><td>แผ่นดินไม่ไร้เท่าใบพุทรา</td></tr>
<tr><td>บทเรียนก่อนวิวาห์</td></tr>
<tr><td>ฯลฯ</td></tr>
<tr><td>นางฟ้าจำแลง</td><td rowspan="4">เอื้อ สุนทรสนาน</td><td rowspan="4">แก้ว อัจฉริยะกุล</td></tr>
<tr><td>ชื่นชีวิต</td></tr>
<tr><td>พรานล่อเนื้อ</td></tr>
<tr><td>ฯลฯ</td></tr>
</table>

นักประพันธ์เพลงคู่บุญลำดับแรก ขอนำเสนอชีวประวัติพร้อมความเป็นมาของงานเพลงที่โดดเด่นของ ๒ ศิลปินแห่งชาติ ครู **“สมาน กาญจนะผลิน”** ร่วมกับครู **“สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์”** (ขอขอบคุณข้อมูลจาก ตำนานครูเพลง เพลงไทยสากล ลูกกรุง โดย คีตา พญาไท ที่ผู้เขียนนำข้อความส่วนมากมาใช้อ้างในบทความชุดนี้)

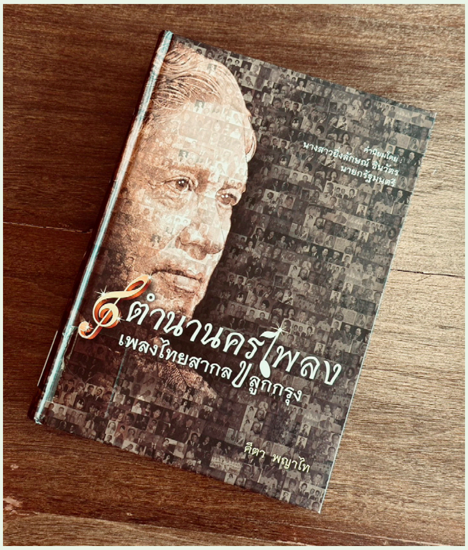

ส่วน lead sheet โน้ตสากลทุกเพลง ผู้เขียนฯ ทำ transcription จากไฟล์เสียงต้นฉบับดั้งเดิมเท่าที่สืบค้นได้จาก YouTube ซึ่งต้องขอขอบคุณท่านที่ได้โพสต์ลงไว้

ครูสมาน กาญจนะผลิน (ภาพจากเพจวงกาญจนะผลิน)

สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์

ครูสมาน กาญจนะผลิน เป็นคนกรุงเทพฯ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ มีพี่น้องร่วมกัน ๓ คน บิดาชื่อ แตะ กาญจนะผลิน (หมื่นคนธรรพ์ประสิทธิสาร) มารดาชื่อ นางแหวว กาญจนะผลิน ครูฯ มีพื้นฐานทางดนตรีโดยเฉพาะไทยเดิมมาตั้งแต่เด็ก เพราะบิดาเป็นหัวหน้าวงดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น และยังมีครูพริ้ง กาญจนะผลิน ผู้เป็นพี่ชายช่วยสอนเพิ่มเติม

วัยเด็กเริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนมณีโสภา โรงเรียนวัดบางโพ และโรงเรียนสุวรรณประสิทธิ์ ต่อมาเริ่มเรียน

วิชาดนตรีอย่างเป็นทางการที่โรงเรียนนาฏดุริยางค์ กรมศิลปากร สอนโดยครูมนตรี ตราโมท เรืออากาศเอก ทองต่อ กลีบชื่น ขุนสมานเสียงประจักษ์ ครูเอื้อ อัมพลิน ครูประเสริฐ วิเศษศิริ อำนวยการสอนโดยพระเจน ดุริยางค์ เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่เกี่ยวกับดนตรีไทย ดนตรีสากล และการแยกเสียงประสาน ครูฯ สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ เข้ารับราชการในกรมศิลปากร สังกัดวงดุริยางค์สากล ในตำแหน่งนักทรัมเป็ต

ต่อมาใช้เวลานอกราชการออกหาประสบการณ์เพิ่มเติมด้วยการเล่นดนตรีตามบาร์และไนต์คลับหลายแห่ง จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ร่วมกับเพื่อนนักดนตรี นำโดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์ จำนรรจ์ กุณฑลจินดา และพรรคพวก ตั้งวงดนตรีกาญจนศิลป์ออกรับงานทั่วไปและเล่นประจำห้องอาหาร โรงแรม ห้องบันทึกเสียง และออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง นักร้องประจำวง ได้แก่ เพ็ญแข กัลยจารึก ชาญ เย็นแข วินัย จุลละบุษปะ นภา หวังในธรรม

เพลงแรกที่ครูสมาน กาญจนะผลิน ประพันธ์ทำนอง คือ เพลง**กลิ่นเนื้อนาง** ร่วมกับ “คู่บุญ” ครูสุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ โดยครูสมานฯ ดัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิม “ดาวทอง” ชาญ เย็นแข เป็นผู้ขับร้องบันทึกเสียง ช่วงเวลาน่าจะอยู่ในทศวรรษ ๒๔๙๐

ขอบคุณภาพจาก “คน ฝั่งธน”

กลิ่นเนื้อนาง (https://www.youtube.com/watch?v=HsR_YJBkFtM&t=11s)

ค่ำคืนฝืนใจเหลือข่ม พี่ต้องตรมระทมอุรา นอนเพ้อหาแก้วตาวุ่นวาย สุดข่มใจหลับใหลไม่ลงพะวงไม่คลาย โอ้กลิ่นกายเนื้อนวลนิ่มนางยังฝังใจ
กลิ่นนวลเนื้อนางยังกรุ่น หมอนที่หนุนครั้งนอนแนบพี่ ตรึงฤดีพี่หอมไม่คลาย โอ้บัดนี้น้องนางจากพี่ไปแห่งใด จากพี่ไปทิ้งเพียงกลิ่นกายให้หมองอุรา
พี่ครวญละเมอเพ้อพร่ำ ใครเล่าช้ำระกำเหมือนพี่ ตรมฤดีไม่มีสร่างซา เฝ้ากอดหมอนนวลน้องแนบนอนอ่อนระอา สุดข่มตาร้าวรานอุราผวาครวญ

กลิ่นเนื้อนาง

คำร้อง สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ ทำนอง ดัดแปลงจาก"ดาวทอง"โดย สมาน กาญจนะผลิน

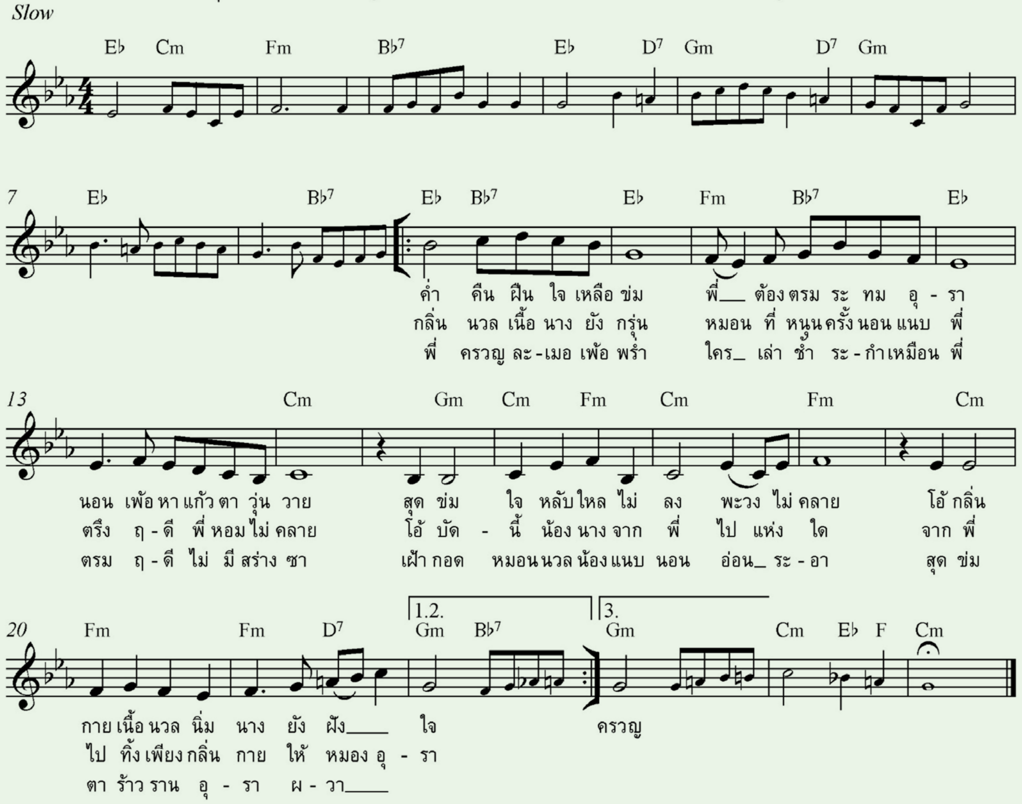

ไฟล์เสียงต้นฉบับบันทึกอยู่บน C dorian mode

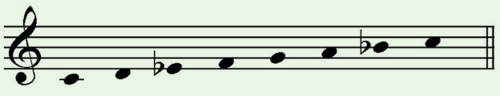

ฟอร์มเพลงเป็นแบบท่อนเดียว ส่วนเนื้อร้องมี ๓ เที่ยว ลีลาจังหวะเป็นแบบเพลงช้า เพลงไทยเดิม “ดาวทอง” มีการนำไปดัดแปลงเป็นเพลงไทยสากลหลายเพลง ตัวอย่างเช่น

เพลงไทยสากลที่ใช้ทำนองดัดแปลงจาก “ดาวทอง”		
ชื่อเพลง	คำร้องโดย	ขับร้องโดย
คนธรรพ์รำพึง	ไสล ไกรเลิศ	ชรินทร์ นันทนาคร
นางครวญ	พยงค์ มุกดา	ทูล ทองใจ
จูบไม่หวาน	ฉลอง ภู่สว่าง	สันติ ดวงสว่าง
ฯลฯ		

ครูสุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๙ ชื่อจริงของท่านคือ เกียรติพงศ์ กาญจนภี เป็นชาวกรุงเทพฯ บิดาชื่อ หลวงพินิจดุลอัฏ (พุฒ กาญจนภี) มารดาชื่อ นางเกษม กาญจนภี เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ต่อมาเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ ก่อนหน้านั้นได้มีโอกาสแต่งเนื้อร้องให้ทำนองของครูสมาน กาญจนะผลิน เพลงแรกคือเพลงดอกโศก

นามปากกา "สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์" นั้น ญาติผู้ใหญ่คือ นาวาอากาศเอก สวัสดิ์ ทิฆัมพร เป็นคนตั้งให้ คำว่า "สุนทรียะ" มาจากคำว่า aesthetic หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกต่อความงาม ส่วน "ณ เวียงกาญจน์" หมายถึง แดนทอง หรือเมืองทอง หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายสมาน กาญจนะผลิน เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ครูสุนทรียาฯ เขียนไว้ว่า

*"...ผมเริ่มแต่งเพลงร่วมกับ **หมาน** มาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๑ แล้วก็แต่งด้วยกันเรื่อยมาแทบจะไม่ขาดตอน จะมีเว้นไปบ้างก็ช่วงที่ผมออกไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ แม้กระนั้นก็ดี **หมาน** ก็ยังอุตส่าห์ส่งทำนองตามไปให้แบบนาน ๆ ครั้ง โดยเขียนบอกไปว่า ถ้ามีเวลาก็ลองขยับ ๆ ส่งไปให้ด้วย ไม่งั้นเดี๋ยวนายจะลืมเสียหมด"*

รักพี่นะ (https://www.youtube.com/watch?v=Y34pt2JMN80)

ทำนองเพลงนี้ ครูสมานฯ ดัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิม "ทยอยญวน ๒ ชั้น" "คู่บุญ" ครูสุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ ประพันธ์คำร้อง ขับร้องบันทึกเสียงต้นฉบับโดย ชาญ เย็นแข ในลีลาของ**สังคีตประยุกต์** (ผู้คิดวลีนี้คือ สุวัฒน์ วรดิลก นักประพันธ์ นักการละครและภาพยนตร์ระดับตำนานท่านหนึ่งของเมืองไทย วิธีการประสมวงแบบนี้ ครูสมานฯ จัดทำขึ้นเป็นคนแรก โดยให้ดนตรีสากลเล่นสลับกับดนตรีไทย)

<table>
<tr><td>พี่คอยใฝ่ฝัน เพ้อครวญรำพันหัวใจมั่นรำพึง
เฝ้าคิดถึงคะนึงฝันไป ฝันได้ฝันดี
ฝันว่าโฉมศรีตอบคำ</td><td>อกพี่คอยแต่เพ้อ หลงครวญละเมอหลงใจเหม่อดื่มด่ำ
เจ้าตอบคำรักพี่ดังหวัง เพ้อจังเพ้อจริง
เพ้อว่ายอดหญิงให้เชย</td></tr>
<tr><td colspan="2">แต่ไยหนอเจ้านิ่งงัน หรือเจ้าตื้นตันไฉนเลยมิเอื้อนมิเอ่ย พี่คอยชิดเชยให้ชื่นใจ
บอกว่ารักนิดเดียวเป็นไร ใจพี่หวังปรนเปรอ รักพี่นะเธอ พี่คอยพร่ำเพ้อถึงทุกนาที</td></tr>
<tr><td colspan="2">อกพี่คอยแต่รัก เหมือนเทพชวนชักรักสลักทรวงพี่
ให้พี่นี้หลงรักแต่เจ้า รักเอารักเอา เหลือที่แบ่งเบาเจ้าเอย</td></tr>
</table>

รักพี่นะ

คำร้องโดย สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์

ทำนอง ดัดแปลงจาก"ทยอยญวน๒ชั้น" โดย สมาน กาญจนะผลิน

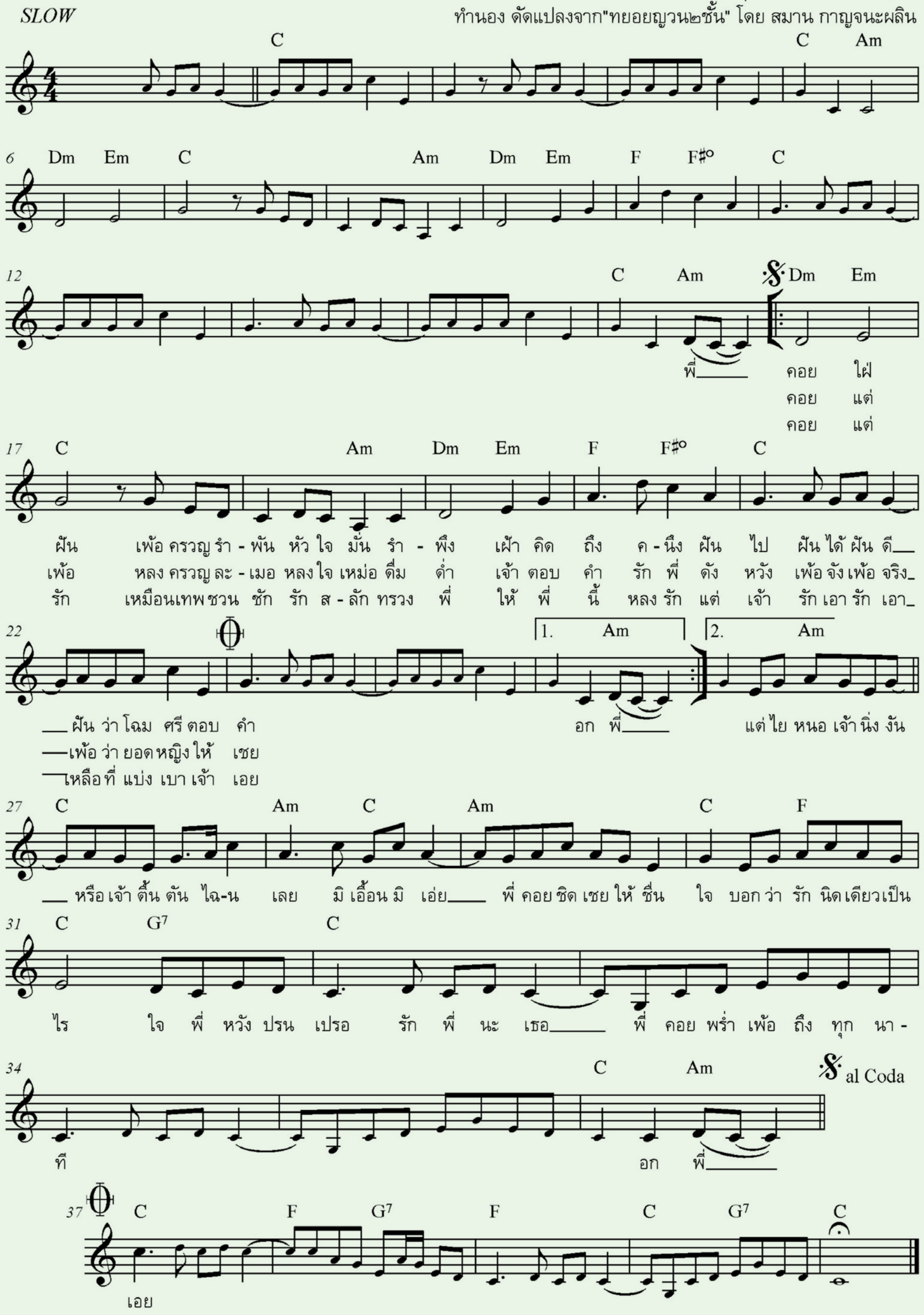

ไฟล์เสียงต้นฉบับบันทึกอยู่บน C major pentatonic scale ฟอร์มเพลงเป็นแบบ ๒ ท่อน AB ทำนองเพลงนี้มีการนำไปใช้งานสร้างเพลงไทยสากลกันอย่างกว้างขวางอีกเพลงหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

เพลงไทยสากลที่ใช้ทำนองดัดแปลงจาก "ทยอยญวน ๒ ชั้น"		
ชื่อเพลง	**คำร้องโดย**	**ขับร้องโดย**
กิเลสคน	สุรัฐ พุกกะเวส	ชาวคณะสุนทราภรณ์
เรียกพี่ได้ไหม	ชลธี ธารทอง	เสรี รุ่งสว่าง
หลอกอาให้รัก	นนท์ปิญา	อาณัติ พุทธมาศ
ฯลฯ		

วิหคเหินลม (https://www.youtube.com/watch?v=JYD2yc5lkzQ)

ความเป็นมาของเพลงนี้ ครูสุนทรียาฯ เขียนเล่าไว้ในหนังสือ ๑๐๐ ปี เกษม พินิจดุลอัฏ ว่า

"...เพลงนี้ เดิมทีเดียวเนื้อร้องไม่ได้เป็นอย่างนี้ ที่แต่งไว้ครั้งแรกเป็นเพลงผู้หญิงร้องกระแนะกระแหนผู้ชายว่าเจ้าชู้ ชอบหลอกลวง เชื่อไม่ได้ ไว้ใจอะไรไม่ได้ทำนองนั้น พออัดแผ่นเสียงซ้อมเท่าไหร่ ๆ ก็ฟังดูไม่ดีสักที พอดีผู้แต่งอยู่ในห้องอัดเสียงด้วย เจ้าของห้องอัดเสียงฟิลิปส์ซึ่งเป็นผู้อัดเสียงเพลงนี้เป็นครั้งแรกได้เดินมาบอกว่า เพลงนี้เป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ฟังดูไม่ดีสักที ลองเปลี่ยนเนื้อร้องใหม่ได้ไหม เผื่อจะดีขึ้น เลยตอบไปว่าลองดูก็ได้ แต่ต้องขอเวลาหน่อย ระหว่างนี้อัดเพลงอื่นไปก่อนก็แล้วกัน

ขอกระดาษเขียนหนังสือมา ๒ แผ่น ออกมานั่งหน้าห้องอัดเสียง ลักษณะเป็นห้องเล็ก ๆ มีหน้าต่างรอบ ๆ สั่งโอเลี้ยงมา ๑ แก้ว นั่งคิดไปคิดมาว่าจะเขียนอย่างไรดี พล็อตเดิมใช้ไม่ได้แล้ว ต้องเปลี่ยนเรื่องใหม่หมด มองไปนอกหน้าต่างเห็นนกหลายตัวเหมือนกัน บินไปบินมาอย่างสนุกสนาน เลยได้ความคิดขึ้นมาว่าเป็นนกดีกว่า ออกมาเป็น วิหคเหินลม ใช้เวลาประมาณเกือบหนึ่งชั่วโมง"

"คู่บุญ" ครูสมาน กาญจนะผลิน สร้างทำนองโดยดัดแปลงมาจากเพลง "ลาวลอดค่าย"

แสนสุขสมนั่งชมวิหค อยากเป็นนกเหลือเกิน นกหนอนกเจ้าหกเจ้าเหิน ทั้งวันนกเจ้าคงเพลิน เหินลอยละลิ่วล่องลม	แม้นเป็นนกได้ดังใจจินตนา ฉันคงเริงร่าลอยลม ขอเพียงเชยชมทั่วท้องนภา ให้สุดขอบฟ้าสุขาวดี ฉิมพลีวิมานเมืองฟ้า
ค่ำคืนจะทนฝืนบินเหินไปทั่วถิ่นที่มันมีดารา เพราะว่าอยากจะรู้เป็นนักเป็นหนา ดาราพริบตาอยู่ไย ยั่วเย้ากระเซ้าหรือไรหรือดาวเกี้ยวใครเหตุใดดาวจึงซน	

วิหคเหินลม

คำร้อง:สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์

ทำนอง ดัดแปลงจาก"ลาวลอดค่าย"โดย สมาน กาญจนะผลิน

Cha Cha Cha

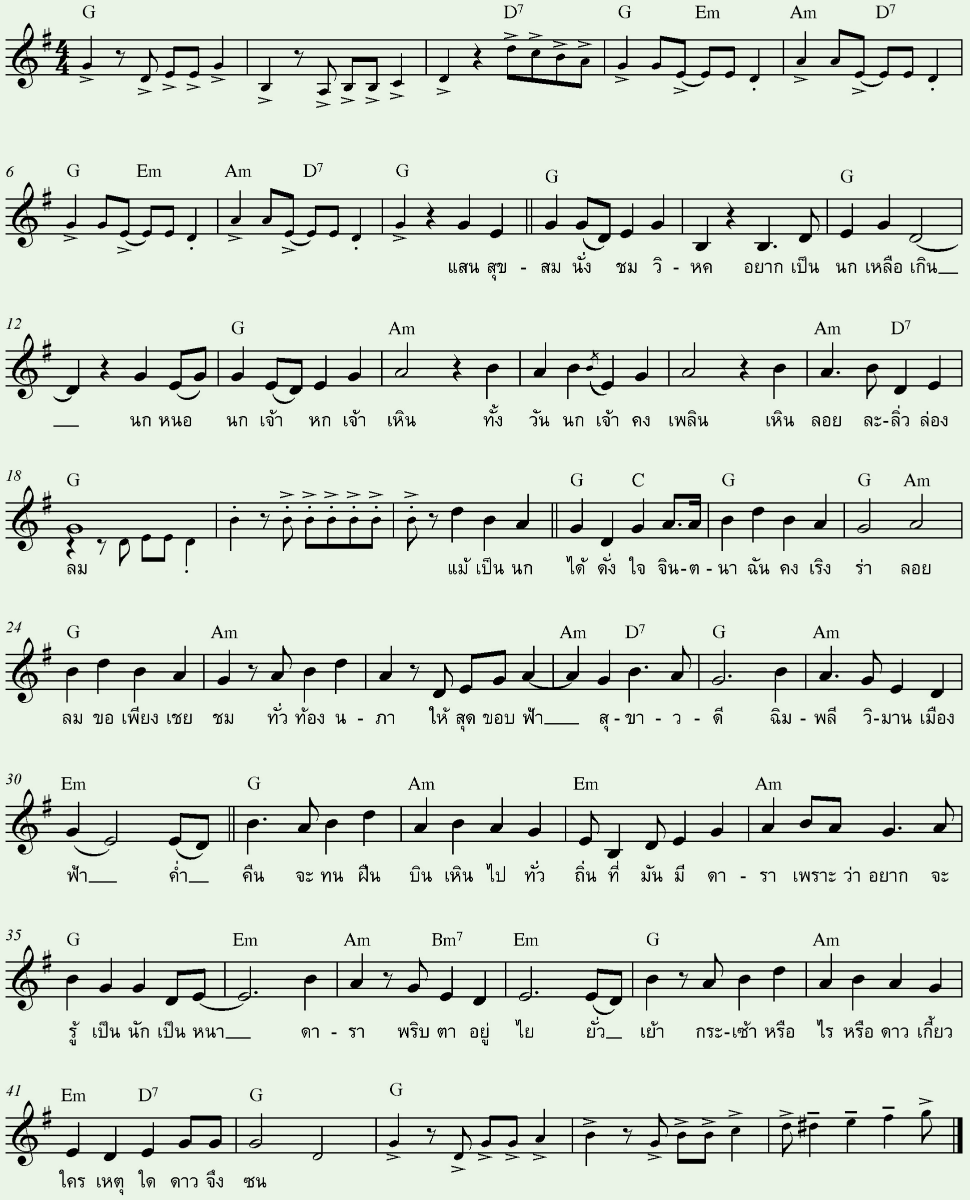

ไฟล์เสียงต้นฉบับบันทึกอยู่บนบันไดเสียง G major pentatonic รูปแบบเพลงจัดเป็น ๓ ท่อน ลีลาจังหวะ cha cha cha ออกแนวสนุกสนานตามลักษณะเนื้อหาของเพลง ส่วนนำขึ้นเพลง (intro.) ครูสมานฯ ออกแบบสอดคล้องกับลีลาจังหวะดังกล่าว

รัก (https://www.youtube.com/watch?v=B8VxNXYZOPE)

พ.ศ. ๒๔๙๖ “คู่บุญ” ๒ ท่านนี้ได้ประพันธ์เพลง**รัก** เพื่อประกอบละครเรื่อง ทหารเสือกรมหลวงชุมพรฯ ของสุวัฒน์ วรดิลก โดยครูสมานฯ ดัดแปลงทำนองมาจากเพลงไทยเดิม “โสมส่องแสง” ต่อมาเพลงนี้ได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวางเป็นอมตะนิรันดร์กาล ความเป็นมาของเพลงนี้ ครูสุนทรียาฯ เล่าเอาไว้ว่า

*“...เย็นวันหนึ่งไปงานเผาศพคงจะเป็นวัดมกุฏฯ ระหว่างนั่งรอก่อนถึงเวลาวงปี่พาทย์ที่ประโคมศพบรรเลงเพลงไทยเดิมเพลงหนึ่ง ทำนองล้อกันไปล้อกันมาเพราะดี เลยพยายามจำไว้ได้ ๒-๓ วรรค กลับถึงบ้านโทรถึง **สมาน** ฮัมทำนองเพลงที่ว่าให้ฟัง แล้วถามว่าเป็นเพลงอะไร **สมาน**ตอบทันทีว่า **โสมส่องแสง** เลยเล่าให้ฟังว่าฟังมาจากงานศพ เพราะดี มีล้อกันไปล้อกันมา เลยบอกว่า เอาซี่จะตัดมาให้เพราะของไทยเดิมยาวมาก หลังจากนั้นไม่กี่วัน ได้รับทำนองจาก**สมาน** ซึ่งตัดมาให้โดยมีประโยควรรคตอนเป็นแบบไทยสากล*

*เวลานั้นกำลังบอกบทละครเรื่องผู้ชนะสิบทิศของคณะศิวารมณ์อยู่ จะเป็นศาลาเฉลิมไทยหรือเฉลิมนครไม่แน่ใจ ตอนหนึ่ง จะเด็ดกำลังพลอดรักกับแม่นางอเทตยา พอบอกว่ารัก แม่นางอเทตยาก็ย้อนว่า คำว่ารักสองคำก็รัก อยากรู้นักว่ารักจริงหรือเปล่า แล้วถ้ารักจริงจะรักมากน้อยแค่ไหน อะไรทำนองนั้น ทำนองที่**สมาน**ส่งมาให้ก็ล้อกัน เหมาะที่จะเป็นเพลงคู่อยู่แล้ว ก็เลยออกมาเป็นเพลง**รัก** ซึ่งเป็นเพลงร้องคู่...”*

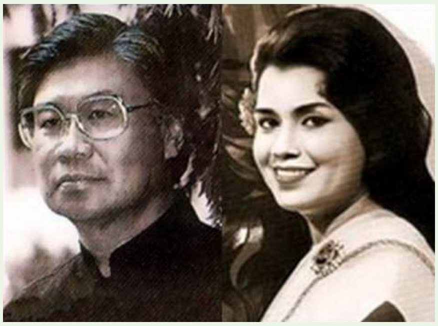

เพลงนี้ขับร้องบันทึกเสียงครั้งแรกโดย ม.ร.ว. ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ และพิทยา บุณยรัตพันธ์

(ญ) แสงจันทร์นวลผ่อง นภาพราวพร่างดังทอง เหม่อมองแสนสุขอุรา
(ช) เดือนสวยสว่างพร่างตา ฟ้าชื่นวิญญา จันทราจุมพิศทุกคืน
(ญ) เห็นนภาสมรัก หวั่นใจนักเกรงรักกลายไม่ชื่น
(ช) ไม่ต้องกลัวเป็นอื่น รักพี่มีแต่ชื่น ชื่นรักเรื่อยไป
(ญ) คำก็รักสองคำก็รัก น้องใคร่ทราบนัก รักมากเท่าไหร่
(ช) รักเจ้านั้นรักจนหมดใจ มิมีสิ่งใด มาเทียมพี่รัก
(ญ) ครึ่งแผ่นฟ้านี้ได้ไหมพี่ (ช) สุดฟ้านี้ไม่ถึงครึ่งรัก
(ญ) อยากจะเห็นดวงใจพี่นัก (ช) เชิญน้องควักออกดูพี่ยอมสิ้น
(ญ) หวั่นใจเหลือเอ่ย คำเฉลยดั่งร้อยลิ้น (ช) เสียดายมิสิ้น ลิ้นมีเพียงหนึ่งไม่ถึงร้อยพัน
(ญ) ลิ้นหนึ่งอย่างนี้ วจียังตามไม่ค่อยจะทัน (ช) หากมีร้อยจะให้ทั้งร้อยเสกสรร
(ญ-ช) เพ้อรำพันแต่คำรักเอย

รัก

คำร้อง สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์
ทำนอง สมาน กาญจนะผลิน

Slow

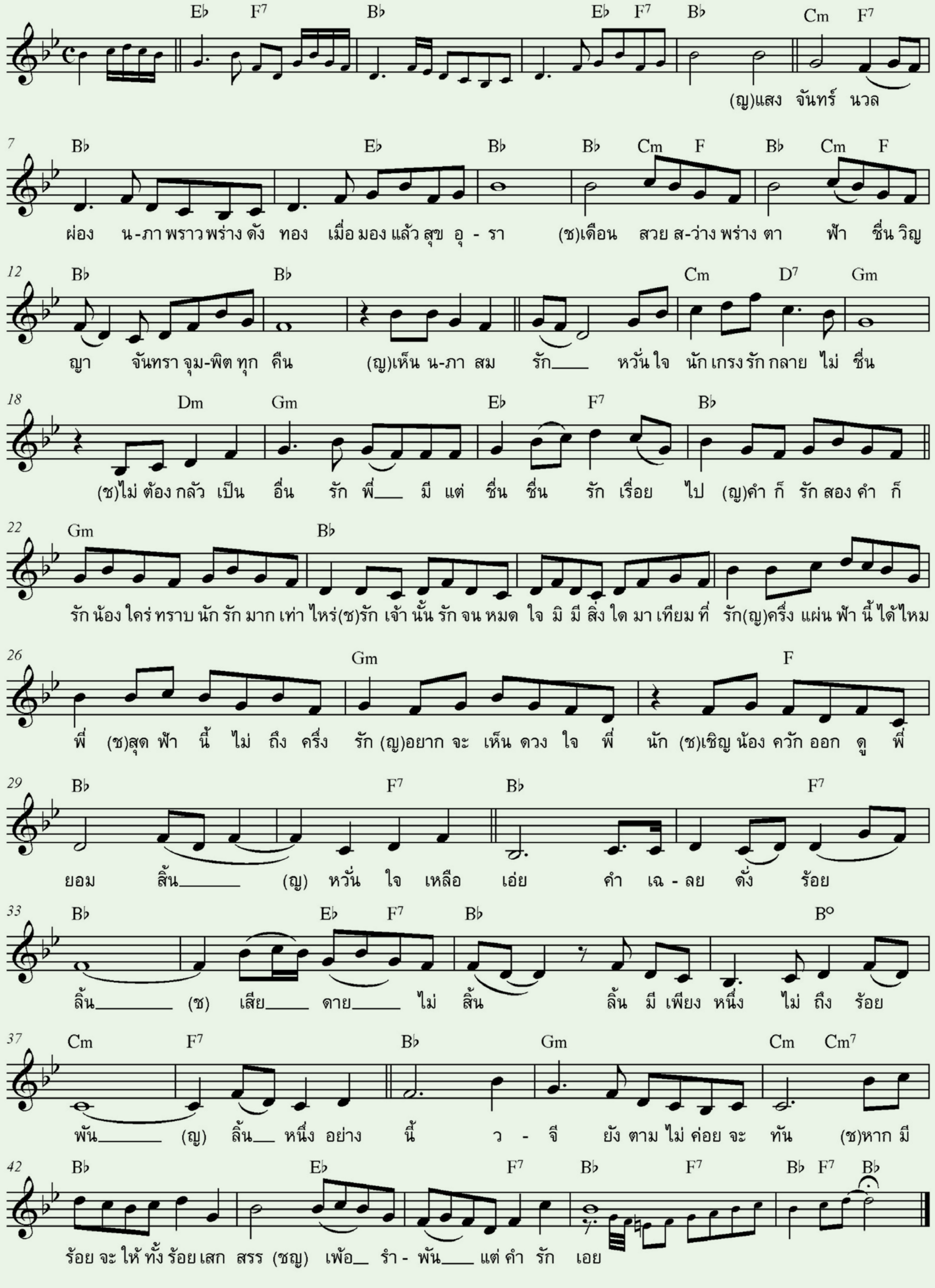

เพลง **“รัก”** ต้นฉบับไฟล์เสียงบันทึกอยู่บน Bb major pentatonic scale ฟอร์มเพลงแบ่งได้ออกเป็น ๕ ท่อน ซึ่งไม่อาจจัดได้ตามระบบของดนตรีตะวันตก เนื่องจากแนวทำนองถูกดัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิม “โสมส่องแสง” ดนตรีประกอบ ครูสมานฯ สร้างสรรค์ได้อารมณ์โรแมนติกสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่ข้องเกี่ยวกับความรัก เนื่องจากปัจจุบันเพลงไทยสากลชื่อ “รัก” มีอยู่หลายเพลง ดังนั้นหากมีการกล่าวถึงเพลงนี้ ต้องระบุว่า “รัก - แสงจันทร์นวลผ่องฯ” ก็เป็นที่รู้กัน

รักคุณเข้าแล้ว (https://www.youtube.com/watch?v=xJmliqeR5AQ)

สุเทพ วงศ์กำแหง เขียนถึงเพลง**รักคุณเข้าแล้ว** ไว้ในหนังสือคอนเสิร์ตเชิดชูครูเพลงครั้งที่ ๑ สมาน กาญจนะผลิน ความว่า *“...ต่อมาก็ได้อัดเพลงของ**พี่แจ๋ว*** แล้วมาถึง**พี่หมาน*** สลับกันไปมาหลายครั้ง จนกระทั่งถึงเพลง**รักคุณเข้าแล้ว** เพลงนี้แต่งทำนองโดย **ครูสมาน กาญจนะผลิน** ส่วนคำร้องโดย **คุณสุนทรียา ณ เวียงกาญจน์** เป็นเพลงใช้คำว่า “ผม” และ “คุณ” เล่นเป็นจังหวะวอลทซ์ ออกควิกวอลทซ์ ฟังแล้วโก้ดี อะไรก็ไม่สำคัญ เปิดกันทั้งวันทั้งคืน ไปไหนมีแต่คนฮัมเพลง**รักคุณเข้าแล้ว** กันเพลิดเพลิน นักร้องในไนต์คลับก็เอามาร้องกันใหญ่ นักร้องต่างประเทศ ไม่ว่าจีนหรือฟิลิปปินส์มาโชว์ก็เอาเพลงนี้มาร้อง พอขึ้นต้น รักคุณเข้าแล้ว ก็ตบมือกันเกรียวกราว เป็นอันว่าผมได้เกิดเพราะเพลงของครูสมาน กาญจนะผลิน และสุนทรียา ณ เมืองกาญจน์ นี่แหละ...”*

(* หมายถึง สง่า อารัมภีร และสมาน กาญจนะผลิน ตามลำดับ)

สุเทพ วงศ์กำแหง

รักคุณเข้าแล้วเป็นไร รักจนคลั่งไคล้จริงจัง คุณรักใครหรือยัง ฉันใด	หวั่นใจว่าคงไม่แคล้ว เลยรักเข้าแล้วจนได้ บอกแล้วไม่วันไหน ต้องเผลอใจเข้าสักวัน
รักคุณเข้าแล้วเต็มทรวง แล้วคุณอย่าหวงสัมพันธ์ เราคิดมารักกัน ดีไหม	ก็ทีผมยังรักคุณ ก็คุณรักบ้างเป็นไร ของรักกันได้ อย่าคิดอะไรเลยคุณ

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ เพลงนี้โด่งดังสุดขีดใต้ฟ้าเมืองไทย ทำให้ สุเทพ วงศ์กำแหง ผู้ขับร้องบันทึกเสียงคนแรกได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมากในสมัยนั้น ส่วนที่โดดเด่นของเพลงนี้คือการใช้สรรพนาม **“ผม”** และ **“คุณ”** แทน **“ฉัน”** และ **“เธอ”** ซึ่งต่างไปจากเพลงของครูเพลงคนอื่น ๆ

เพลง **รักคุณเข้าแล้ว** มีการนำไปขับร้องเพื่อการแสดงและบันทึกเสียงกันอยู่หลายคนและหลายครั้ง เช่น สุเทพคอรัส วงพิงค์แพนเตอร์ กุ้ง กิตติคุณ เชียรสงค์ ยุรนันท์ ภมรมนตรี แจ้ ดนุพล แก้วกาญจน์ เบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ บอย โกสิยพงษ์ ศรัณย่า ส่งเสริมสวัสดิ์ ทิพย์วรรณ ปิ่นภิบาล Frances Yip ฯลฯ

รักคุณเข้าแล้ว

คำร้อง: สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ ทำนอง: สมาน กาญจนะผลิน

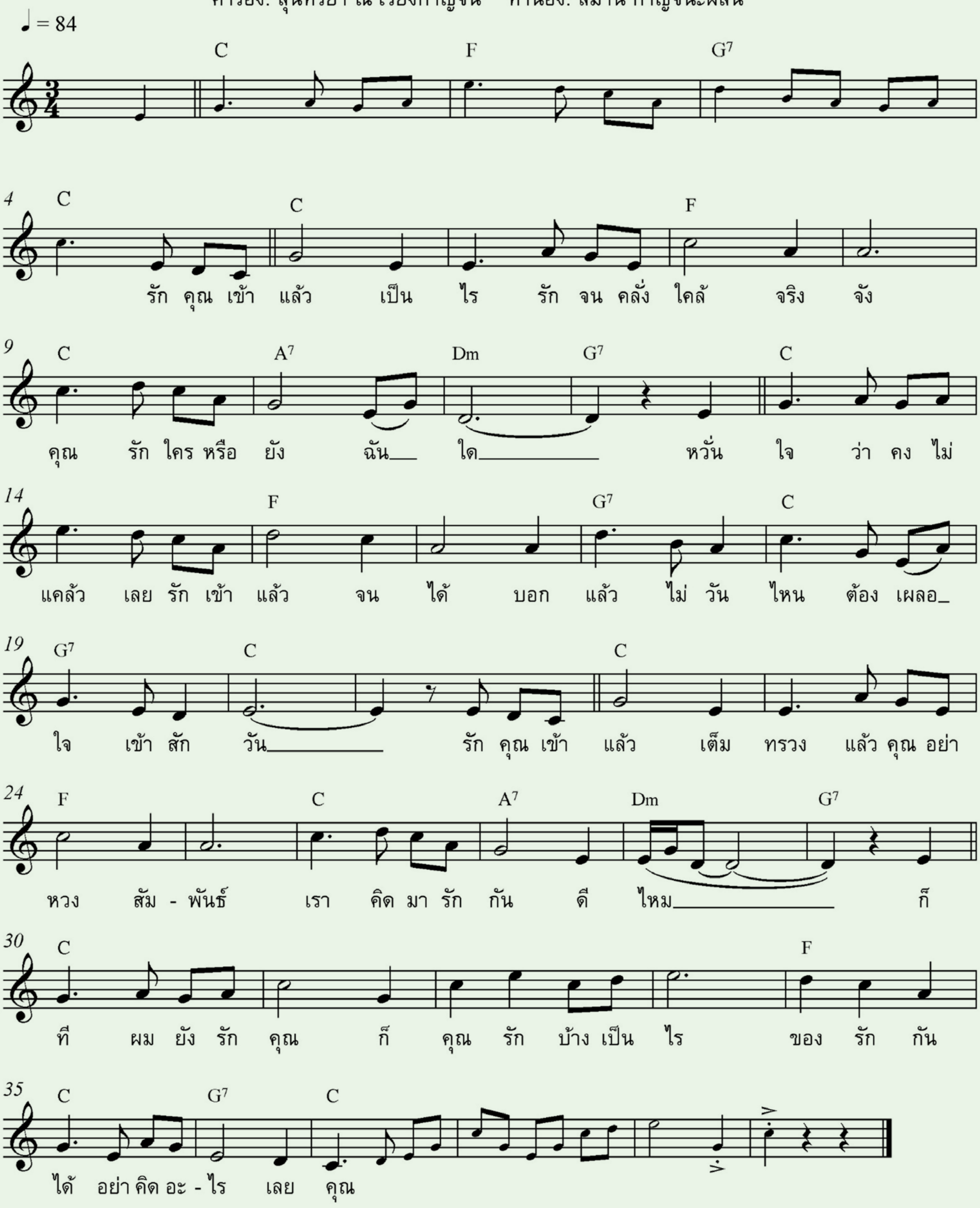

ไฟล์เสียงต้นฉบับเพลง **รักคุณเข้าแล้ว** บันทึกอยู่บนบันไดเสียง C major pentatonic ฟอร์มเพลงเป็นแบบ ๒ ท่อน - AB เนื้อร้องมี ๒ ชุด อาจเรียกฟอร์มเพลงนี้ว่า ABAB

ที่รัก (https://www.youtube.com/watch?v=okx-ZkbtCfE - ต้นฉบับแผ่นครั่ง หรือ https://www.youtube.com/watch?v=Gt2T52QYAYw)

เนื้อร้องเพลงนี้ ครู **สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์** ได้แนวคิดมาจากวรรณคดีคลาสสิกเรื่องหนึ่งของไทย คือ เรื่องจันทโครพ ที่ต่อว่านางโมราว่า **"อย่าเหมือนน้ำค้างพราวพร่างใบพฤกษ์ พอยามดึกเหมือนดังจะดื่มกินได้"** มาใช้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องได้ความหมาย ทั้งยังเล่นคำซ้ำไว้ได้อย่างไพเราะ คือคำว่า **"นานแล้ว"** ถึง ๔ วรรค คำว่า **"ที่"** และคำว่า **"น่ะ"** ซ้ำกันได้ถึง ๖ วรรค ได้อย่างลงตัว ไม่ว่า **"ที่รัก" "ที่ช้า" "ที่คิด" "ที่หลง"** และ **"ที่หวง"** ในเนื้อเพลงท่อนที่ ๒ และท่อนที่ ๔

นานแล้วพี่หลงพะวงมิหน่าย **นานแล้ว**พี่หมายจะได้ภิรมย์ **นานแล้ว**พี่รักคอยจักชื่นชม **นานแล้ว**รักเพียงลมลมตรมเช้าค่ำ	**ที่รักน่ะ**รักแต่ใจมิกล้า **ที่ช้าน่ะ**ช้ามิกล้าเผยคำ **ที่คิดน่ะ**คิดกลัวอกจะช้ำ เอ่ยคำแล้วเจ้าจะทำช้ำใจ
อย่าเหมือนน้ำค้างพราวพร่างใบพฤกษ์ **พอยามดึกเหมือนดังจะดื่มกินได้** พอรุ่งรางก็จางหายไป รู้แน่แก่ใจได้แต่ระทมชีวี	**ที่รักน่ะ**รักเพราะเทพเสริมส่ง **ที่หลงน่ะ**หลงเพราะเจ้าแสนดี **ที่หวงน่ะ**หวงเพราะสวยอย่างนี้ กลัวใครเขามาแย่งพี่ไปเอย

ต้นฉบับเพลงนี้ขับร้องบันทึกเสียงโดย ชรินทร์ งามเมือง (นันทนาคร) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗

ที่รัก

คำร้อง: สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ ทำนอง: สมาน กาญจนะผลิน

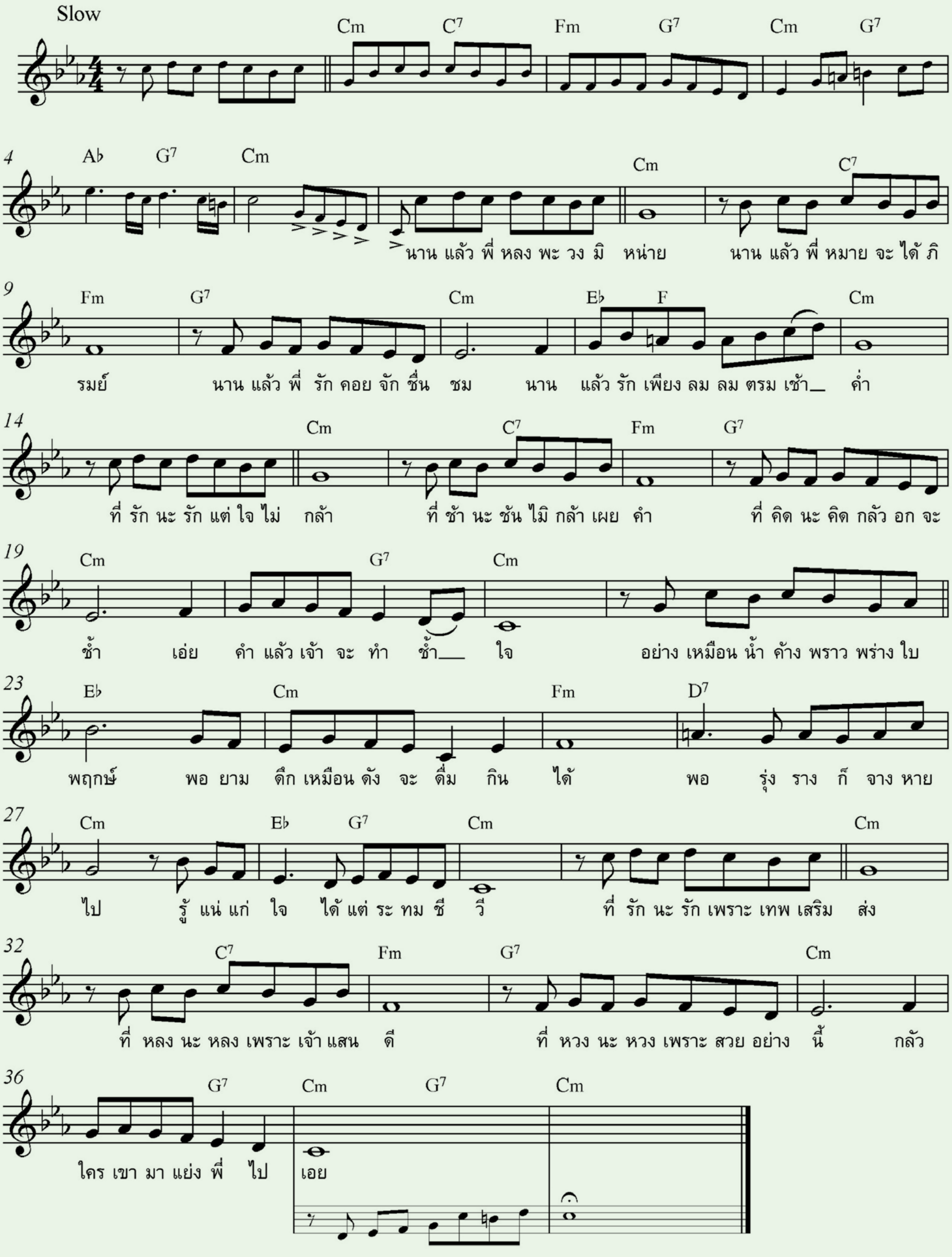

ฟอร์มเพลงนี้เป็นแบบ ๔ ท่อนยอดนิยม - AABA แนวทำนองทั้งหมดมีความเป็น minor แต่เมื่อจัดระเบียบกลุ่มเสียงตามหลักการดนตรีสากล พบว่าบันทึกอยู่บน C dorian mode เช่นเดียวกับเพลง **กลิ่นเนื้อนาง**

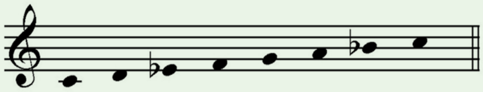

ครูสมานฯ ผู้เรียบเรียงเสียงประสานเพลงนี้ สร้างสีสันบรรยากาศความไพเราะให้แก่งานเพลงชิ้นนี้ของท่าน โดยสร้างดนตรีนำขึ้นเพลง (introduction) ที่เร้าใจ ดังตัวอย่าง

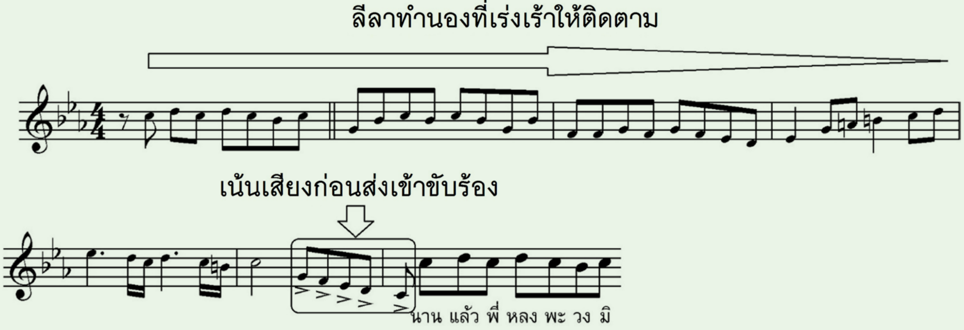

ช่วงดนตรีรับ หลังขับร้องเที่ยวแรก ครูสมานฯ สร้างแนวใหม่โดยอาศัยทำนองเดิม (variation) ดังตัวอย่าง

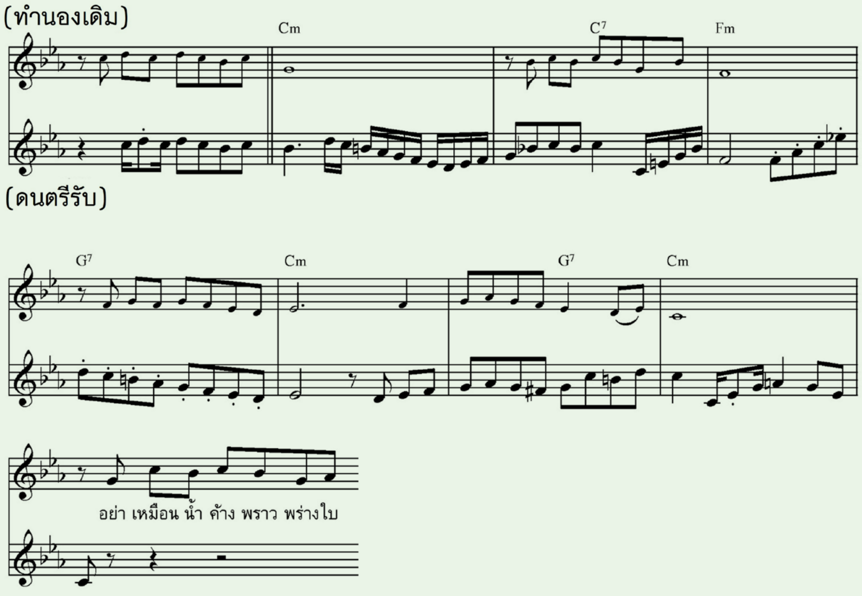

เป็น variation ที่น่าสนใจชิ้นหนึ่งจากครูเพลง/นักเรียบเรียงเสียงประสาน **“สมาน กาญจนะผลิน”**

งานจากครูเพลง “คู่บุญ” ๒ ท่านนี้ ยังมีอีกครับ โปรดติดตามตอนต่อไป สวัสดีและขอบคุณครับ

สังคีตลักษณ์วิเคราะห์

เพลงโหมโรงกลางวัน (ตอนที่ ๖)

เพลงกราวรำ

เรื่อง:
เดชน์ คงอิ่ม [Dejn Gong-im]
รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เพลงกราวรำ เป็นเพลงมีทั้งอัตราจังหวะ ๓ ชั้น ๒ ชั้น และชั้นเดียว ซึ่งทำติดต่อกันทั้ง ๓ อัตราจังหวะ รวมเป็นเพลงกราวรำ เถา ในส่วนอัตราจังหวะ ๒ ชั้น ใช้บรรเลงและประกอบการขับร้อง ทั้งในพิธีกรรมและการแสดงโขน ละคร เพลงกราวรำ อัตราจังหวะ ๒ ชั้น มี ๒ ท่อน ท่อนละ ๔ จังหวะหน้าทับปรบไก่ เป็นเพลงลำดับท้ายของโหมโรงเย็นโขน โหมโรงเช้าโขน และโหมโรงกลางวันโขน เป็นเรื่องที่ต้องศึกษา กรณีระบุชื่อว่าเป็นเพลงกราวรำ ความหมายเป็นไปในทางที่เกี่ยวข้องอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นความสมหวังความสำเร็จ อาการดีใจ ความเป็นสิริมงคล และในโอกาสจบการแสดง จบพิธีการ จะทำเพลงกราวรำ ชั้นเดียว ซึ่งหมายรู้ว่าเป็นเพลงหน้าพาทย์มีหน้าทับหน้าพาทย์ทำกำกับ สำหรับการนี้ ในส่วนจบพิธีกรรมในภาคเย็น และมีพิธีต่อในวันรุ่งขึ้น จะทำเพลงกราวรำ ๒ ชั้น ใช้หน้าทับหน้าพาทย์ในเพลงวาทำกำกับ

ปี่พาทย์ประกอบการแสดงมหรสพ หลังจากที่ได้บรรเลงเพลงโหมโรงเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะเริ่มการแสดง มีเพลงอยู่เพลงหนึ่งที่ต้องบรรเลงต่อท้ายในทุก ๆ ครั้งที่มีการทำเพลงโหมโรงประกอบการแสดง คือ เพลงวา การบรรเลงเพลงวานี้เปรียบเสมือนเป็นเพลงสัญลักษณ์ในการเริ่มการแสดง ซึ่งสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ประทานความเห็นในเรื่องของเพลงวาไว้ ดังนี้

"...วา ชื่อเพลงอย่างนี้มีสองเพลง จึงต้องต่อชื่อเป็น วาลงโรง กับ วาลาโรง เพลงวาลงโรงนั้นติด

อยู่ในเรื่องของเพลงโหมโรง มีวาเปน เพลงท้าย พอปี่พาทย์ทำโหมโรงถึง เพลงวา ตัวละคอนก็ต้องออกเพื่อ ลงโรงเล่น จะเอาวาไปทำเมื่อละคอน ออกในกาลอื่นหาได้ไม่ เหตุที่ทำให้ เข้าใจผิดว่าเปนเพลงละคอนออก นั้น มาแต่ละคอนหลวง ต้องคอย เสด็จลง ละคอนจึ่งจะลงโรงได้ เมื่อ เสด็จลงแล้วจะทำโหมโรงให้เสด็จมา คอยอยู่ก็ไม่ได้ ต้องตัดทำแต่เพลง วาท้ายโหมโรงเท่านั้น หรือถ้าทำ โหมโรงก่อนเสด็จลงถึงวาก็ต้องหยุด ไว้ ทำวาต่อเมื่อเสด็จลง จึงพาให้ เข้าใจไปว่า เพลงวาเปนเพลงทำให้ ละคอนออก...” (นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยา, ๒๕๒๑: น. ๒๕๙)

มนตรี ตราโมท ให้ความหมาย เพลงวาไว้ ดังนี้ *“...‘วา’ โบราณมี ความหมายว่า ‘ปล่อย’ ซึ่งดูจะเป็น ลากคำเข้าไปหาความอยู่บ้าง แต่ถ้า มีความหมายเช่นนั้นได้ดังข้าพเจ้า คิดก็ใคร่จะอุปโลกน์ว่า เพลงวา คือ ‘เพลงปล่อย’ หมายความถึง เพลงสำหรับปล่อยตัวละครออกมา แสดงนั่นเอง...”* (มนตรี ตราโมท, ๒๕๑๘: น. ๒๓) ความเห็นของสม เด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัด ติวงศ์ ที่ได้ทรงประทานความเห็นใน เรื่องของเพลงวา ตรงกันกับของครู มนตรี ตราโมท ก็คือ เพลงวาเป็น เพลงที่เป็นสัญลักษณ์ของการเริ่ม การแสดงมหรสพ

เพลงกราวรำ เป็นเพลงที่มี การนำไปใช้ในโอกาสต่างกัน ดังนี้

- บรรเลงประกอบพิธีกรรม หลังจากพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ และอนุโมทนาแล้ว ปี่พาทย์จะทำ เพลงกราวรำ ๒ ชั้น หน้าทับจังหวะ แบบหน้าทับหน้าพาทย์ของเพลงวา แบบแผนการทำเพลงกราวรำ ๒ ชั้น ตามโอกาสนี้คือ ยังมีพิธีกรรม ที่จะดำเนินต่อหรือพิธีกรรมยังไม่ เสร็จสมบูรณ์

- บรรเลงเป็นเพลงวาลาโรง เพลงวามี ๒ แบบ คือ วาลงโรง วาลาโรง ใช้ในโอกาสที่ละครหรือ โขนเริ่มการแสดง ปี่พาทย์ทำเพลง วา เรียกว่า “เพลงวาลงโรง” และ เมื่อจบการแสดงจะทำเพลงวา ซึ่งมี ทำนองเดียวกัน แต่เรียกว่า “เพลง วาลาโรง” การทำทั้งเริ่มการแสดง และทำเมื่อจบการแสดงด้วยเพลง ซ้ำ ๆ มาแต่เดิม จึงมีผู้คงแก่เรียน **นำเพลงกราวรำซึ่งมีความหมายใน ทางที่ประสบความสำเร็จสมหวัง ดีใจ มาทำแทนเนื้อเพลงวาของ เดิม โดยแทรกเข้าเป็นทำนองใน ส่วนที่เป็นเนื้อเพลงวา บรรเลงใน โอกาสจบการแสดงหรือการแสดง นั้นจบลง เรียก “เพลงวาลาโรง” เป็นที่หมายรู้กันว่าการแสดงนั้น จบสิ้นลงแล้ว แต่ก็มีความเข้าใจ คลาดเคลื่อนว่า เพลงกราวรำ ๒ ชั้น เป็นเพลงวา และเรียกเพลง วาลาโรง เป็น “เพลงวากราวรำ”** ต่อมาเมื่อการบรรเลงเพลงวาลาโรง เมื่อจบการแสดงโดยเฉพาะการแสดง ในเวลากลางคืน ซึ่งจะเลิกการแสดง หลังจากเวลา ๒๔.๐๐ น. เป็นเวลา ที่ดึกมาก ปี่พาทย์มักจะทำเพลง ลาโรงแบบตัดรอนทอนสั้น จึงนำ เพลงกราวรำ ชั้นเดียว มาบรรเลง เป็นเพลงลาโรง ด้วยภูมิปัญญาของ บรรพชนคนดนตรีไทย การนำเพลง เข้าประกอบการต่าง ๆ ย่อมมีเหตุ มีผล ดังที่**เพลงของดนตรีไทย ขึ้น อย่างไร จบอย่างนั้น จึงทำ “เพลง วากราวรำ” เป็นเพลงสำหรับเริ่มการ แสดงโขนละครแทน “เพลงวาลงโรง”** และเมื่อจบการแสดงก็ทำ*เพลงกราว รำ* ซึ่งแสดงถึงการแสดงสำเร็จเสร็จ สิ้นเรียบร้อยแล้ว เป็นการแสดงถึง ความชื่นชมยินดีปรีดา

- ประกอบการบรรเลงและขับร้อง เพลงวากราวรำ

- ใช้บรรเลงประกอบในการขับร้อง สำหรับการมงคลอวยชัยให้พร บรรจุ เป็นเพลงขับร้องประกอบการแสดง

เพลงวา จัดอยู่ในเพลงประเภท **เพลงหน้าพาทย์** ใช้บรรเลงประกอบ พิธีกรรมและประกอบการแสดง ส่วน ใหญ่จะได้ยินเพลงวาในการประกอบ การแสดงมากกว่าประกอบพิธีกรรม ศิลปินนักแสดงจะให้ความสำคัญแสดง ความเคารพนบไหว้เมื่อได้ยินเสียง **เพลงวา**เริ่มขึ้น **เพลงวา**เป็นเพลง ที่มีรูปแบบ (Form) แตกต่างจาก เพลงหน้าพาทย์เพลงอื่น ๆ เพลง วาจำแนกออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. ทำนองส่วนต้น เรียกว่า **ต้นวา** หน้าทับหน้าพาทย์ ๕ ไม้เดิน และ ๗ ไม้เดิน

๒. ส่วนกลาง เรียกว่า **เนื้อวา** หน้าทับหน้าพาทย์ เป็นไม้ลักหรือไม้ แดก ดำเนินไปตลอดของเนื้อทำนอง

๓. ส่วนท้าย เรียกว่า **ท้ายวา** มี ลักษณะไม้กลองเป็นไม้ลักหรือไม้แดก อย่างเนื้อวา

ทำนองส่วนต้น เพลงวา ๕ ไม้เดิน

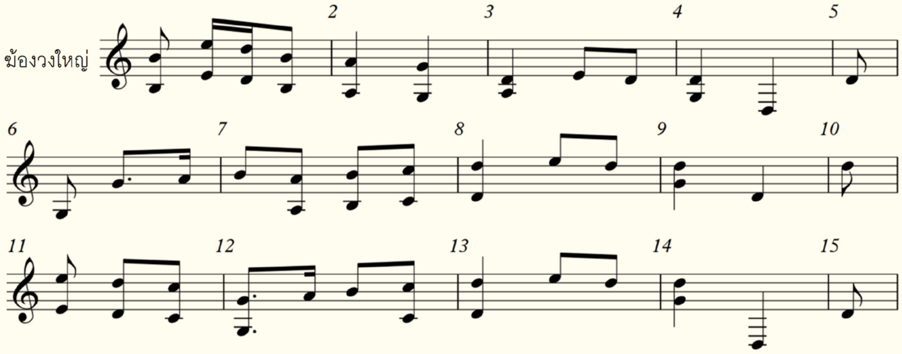

ทำนองส่วนต้น เพลงวา ๗ ไม้เดิน

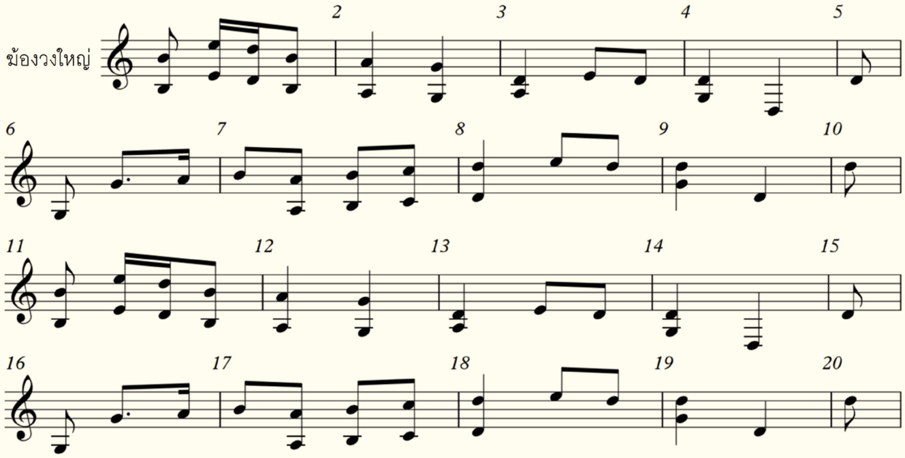

กราวรำ ๒ ชั้น

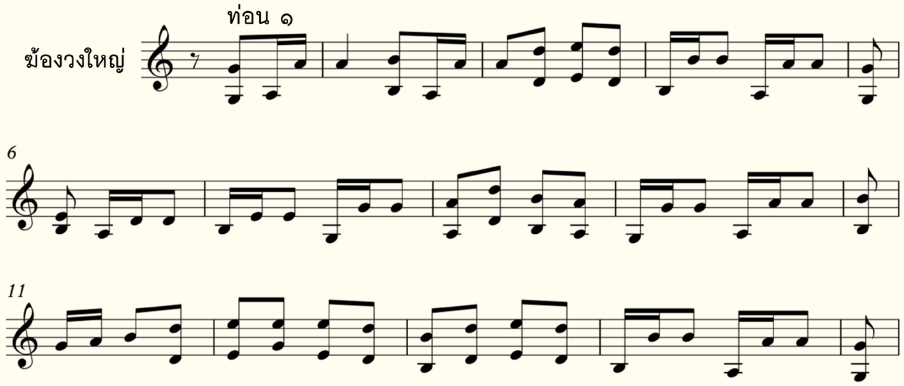

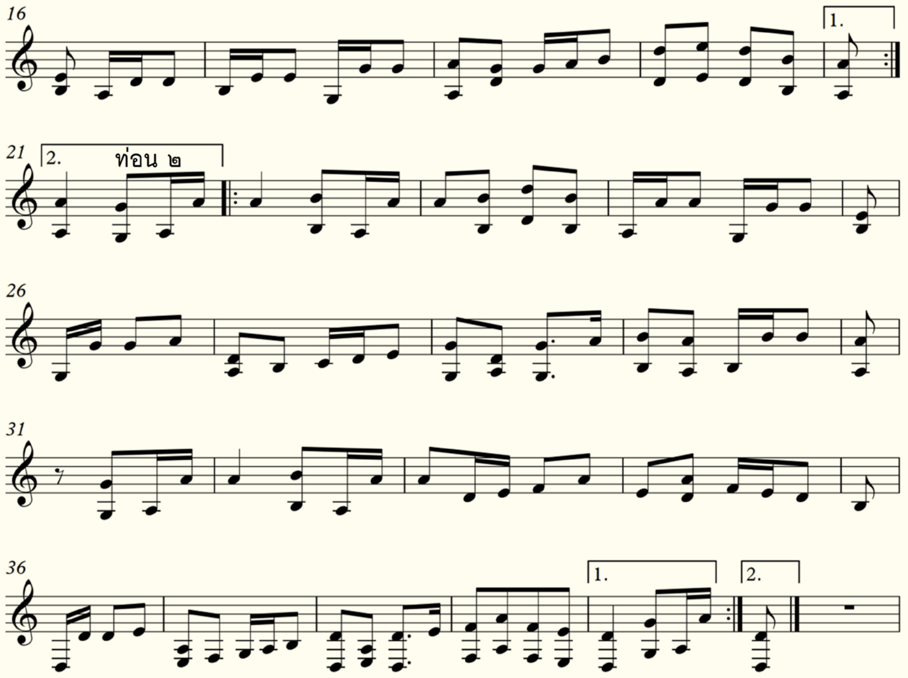

เพลงวากราวรำ ทำสำหรับการแสดงลงโรง มีลักษณะดังนี้

วากราวรำ

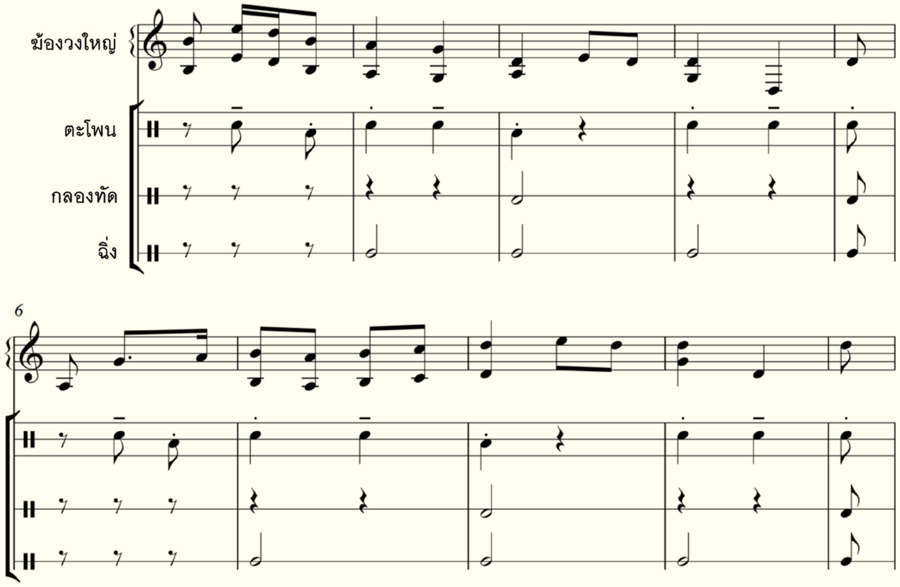

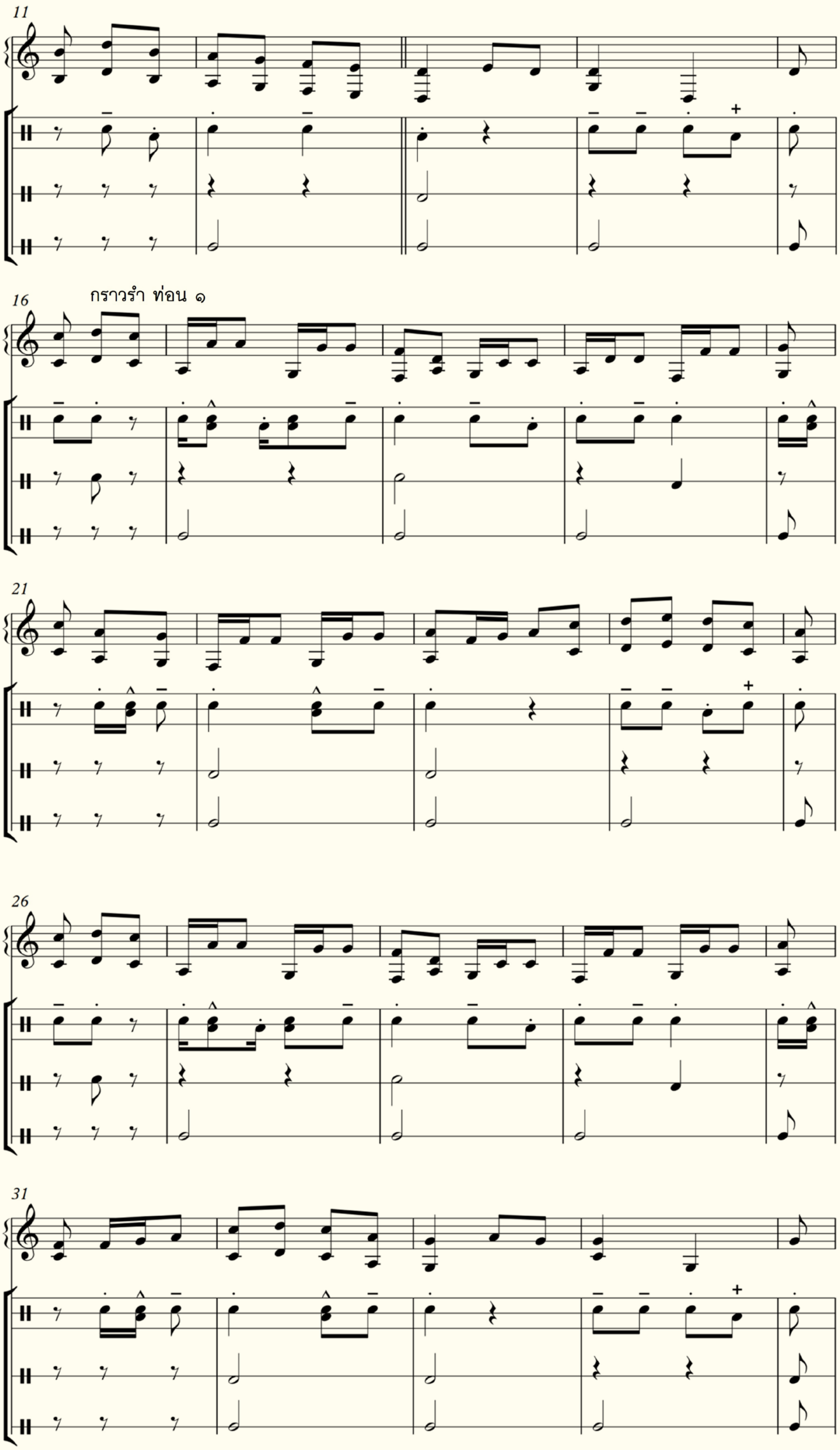
11
16
กราวรำ ท่อน ๑
21
26
31

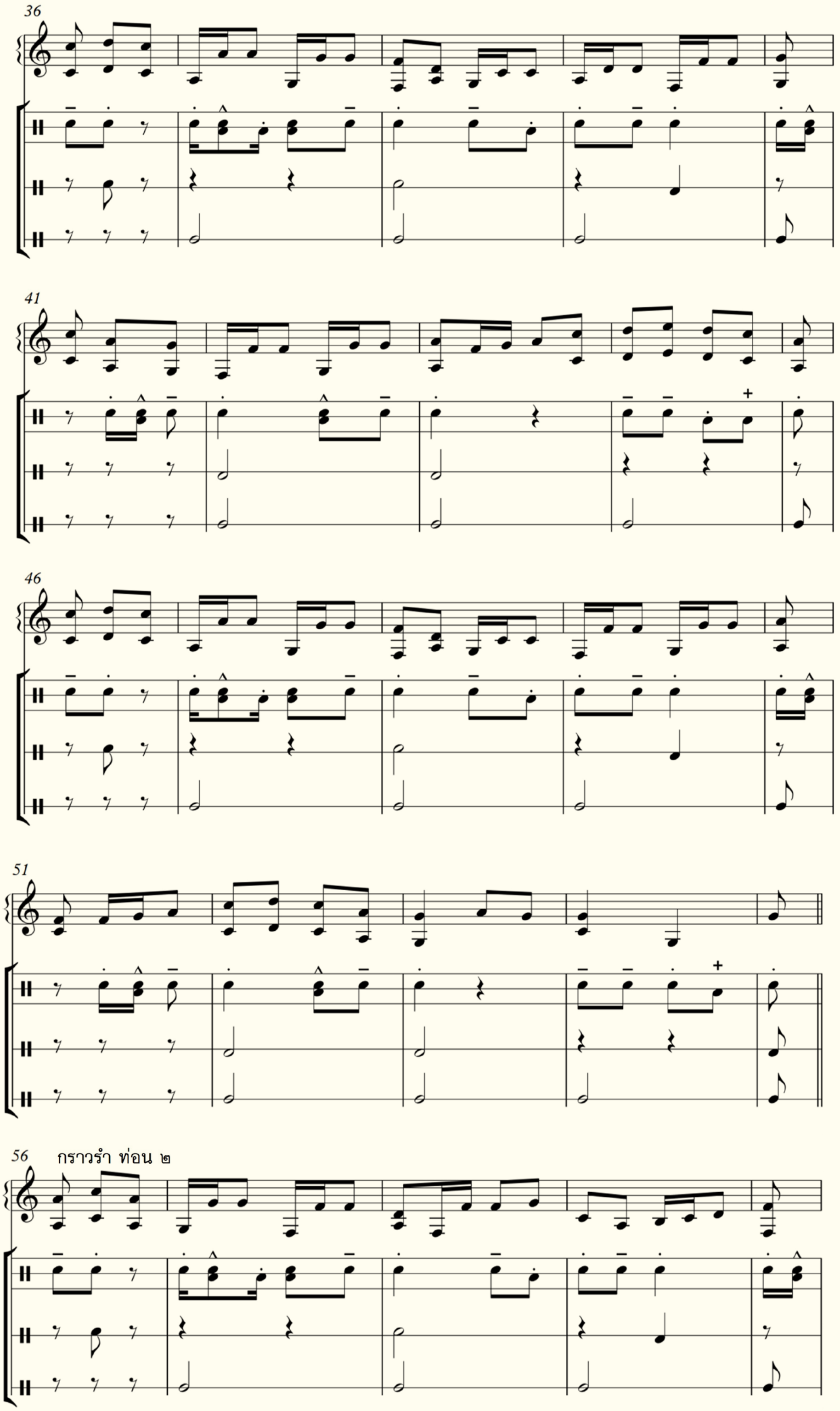
36
41
46
51
56
กราวรำ ท่อน ๒

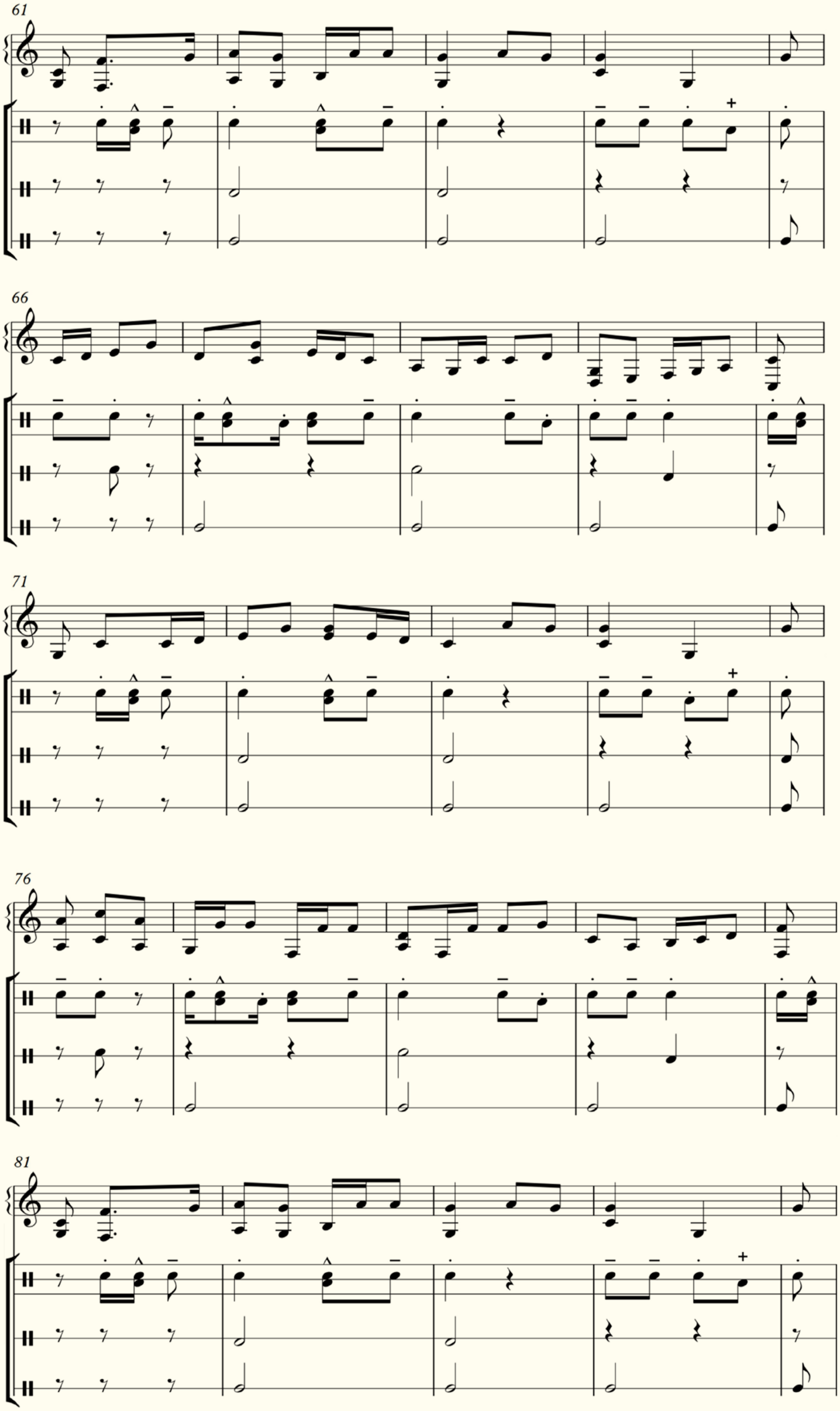
61
66
71
76
81

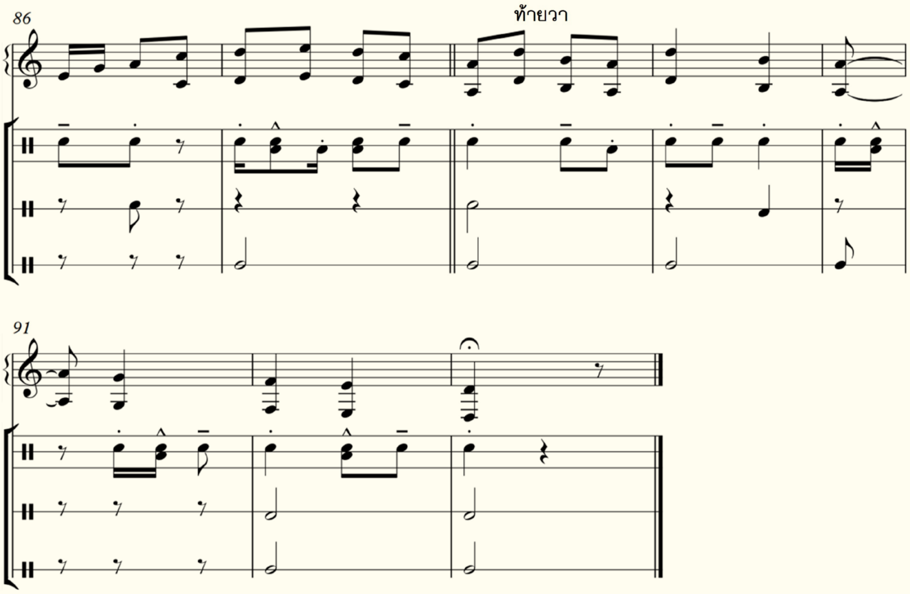

วาลงโรง วาลาโรง

เพลงวาลงโรง วาลาโรง ทำตอนไหน มีลักษณะอย่างไร จากที่กล่าวแล้วข้างต้น ขึ้นอย่างไร จบอย่างนั้น เพลงวาลงโรงจึงเป็นทำนองเดียวกับเพลงวาลาโรง หรือเรียกกันว่า วาเหนือ วาใต้ ทำตอนเริ่มการแสดง คือ ลงโรง ทำตอนจบการแสดง คือ ลาโรง มีทำนองดังนี้

วาลงโรง วาลาโรง

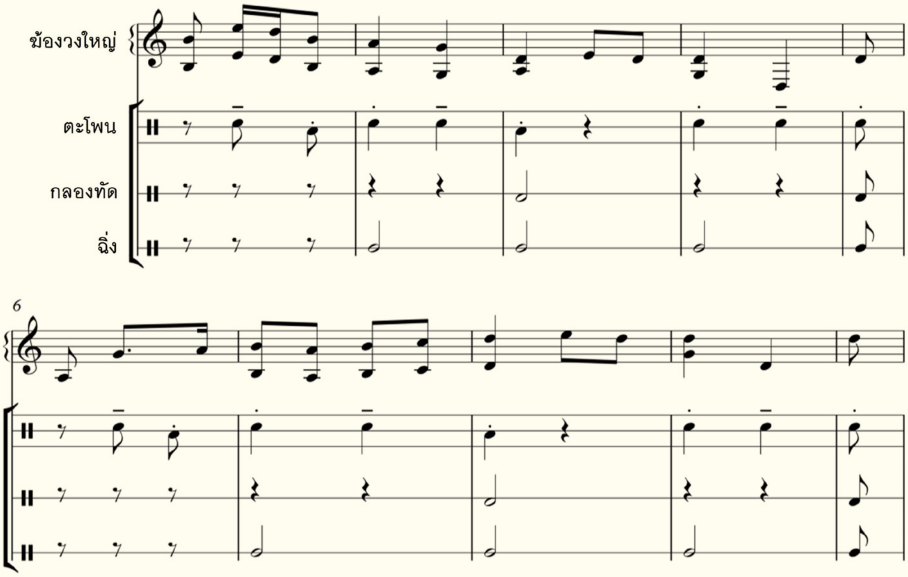

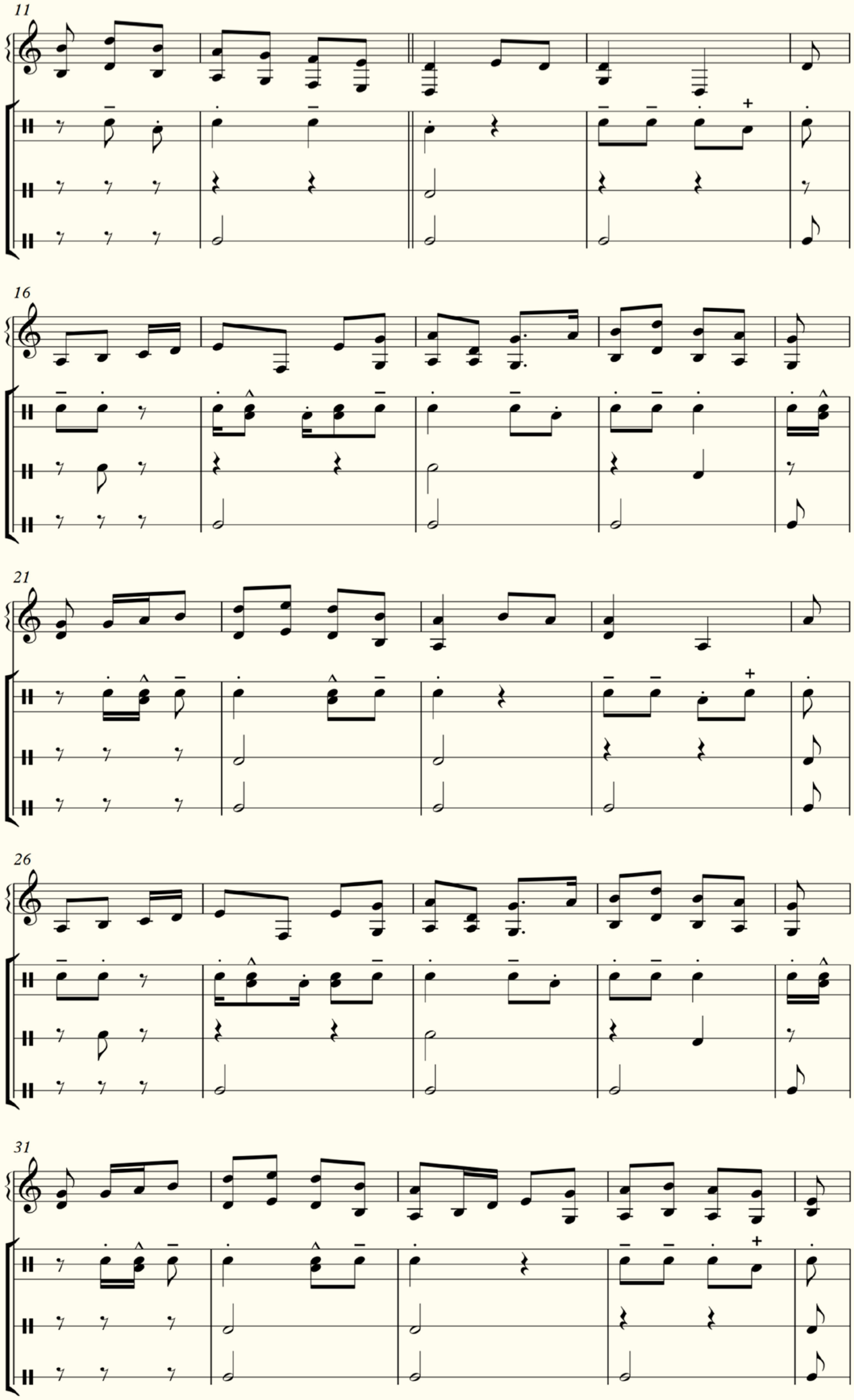
11
16
21
26
31

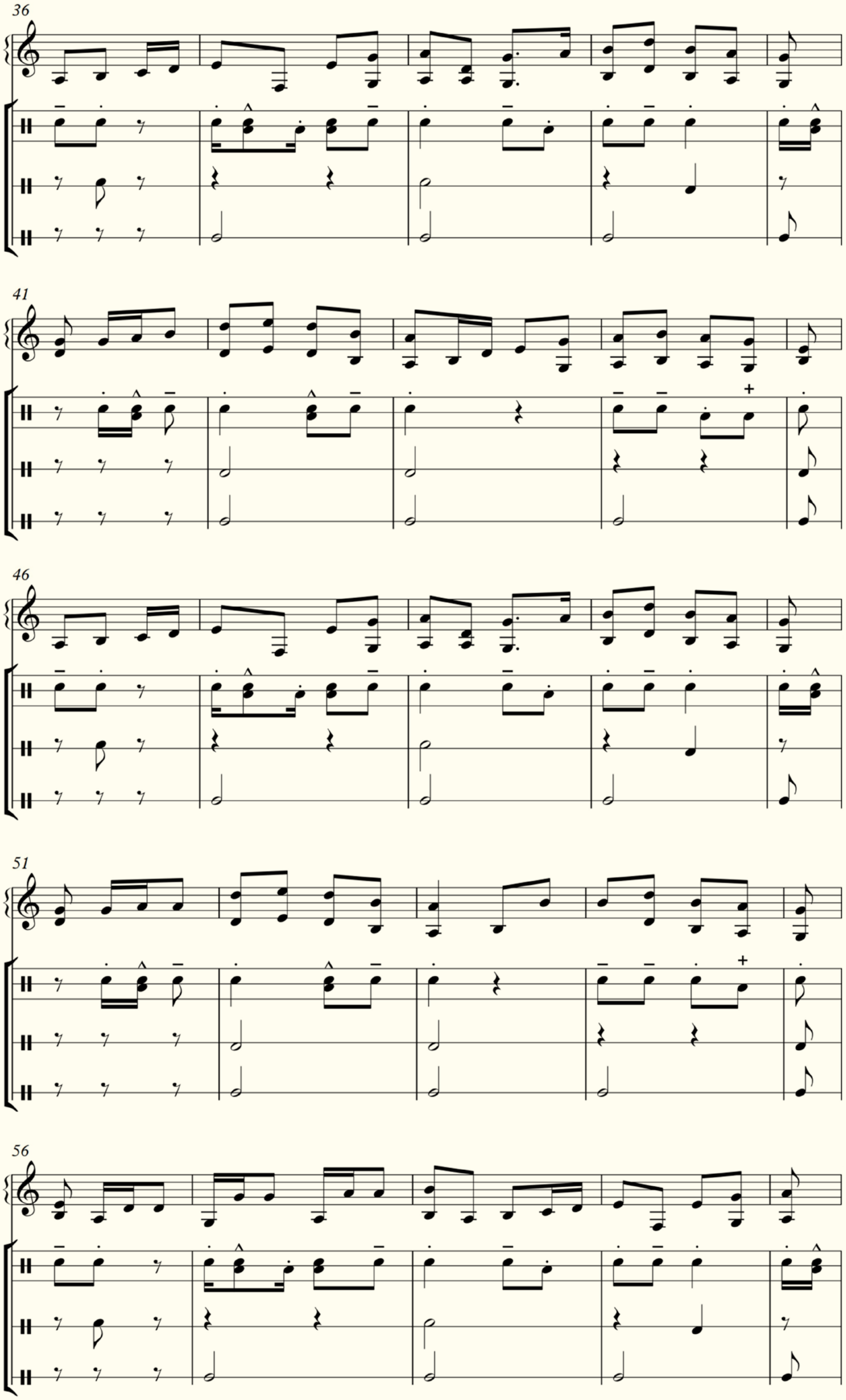
36
41
46
51
56

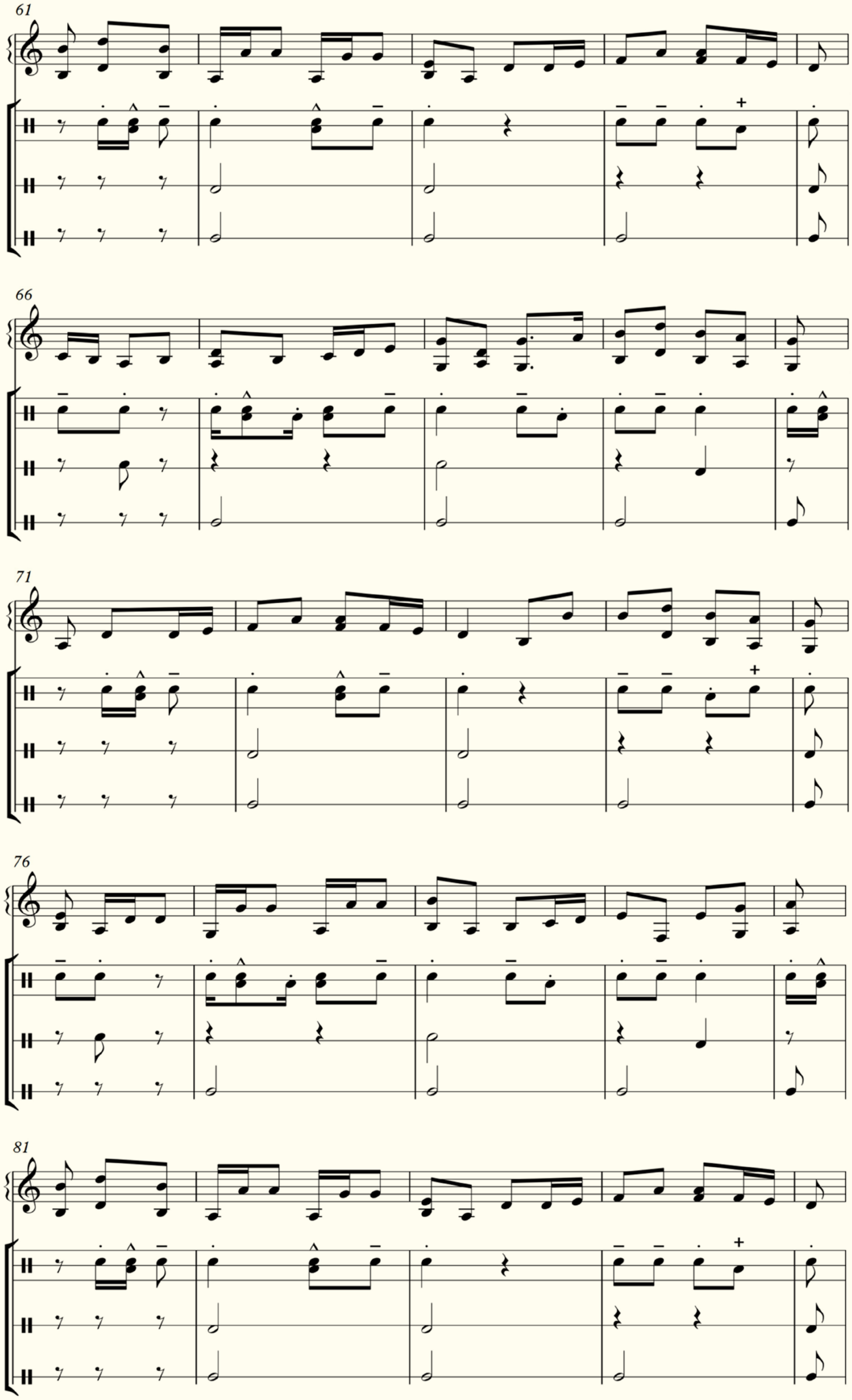
61
66
71
76
81

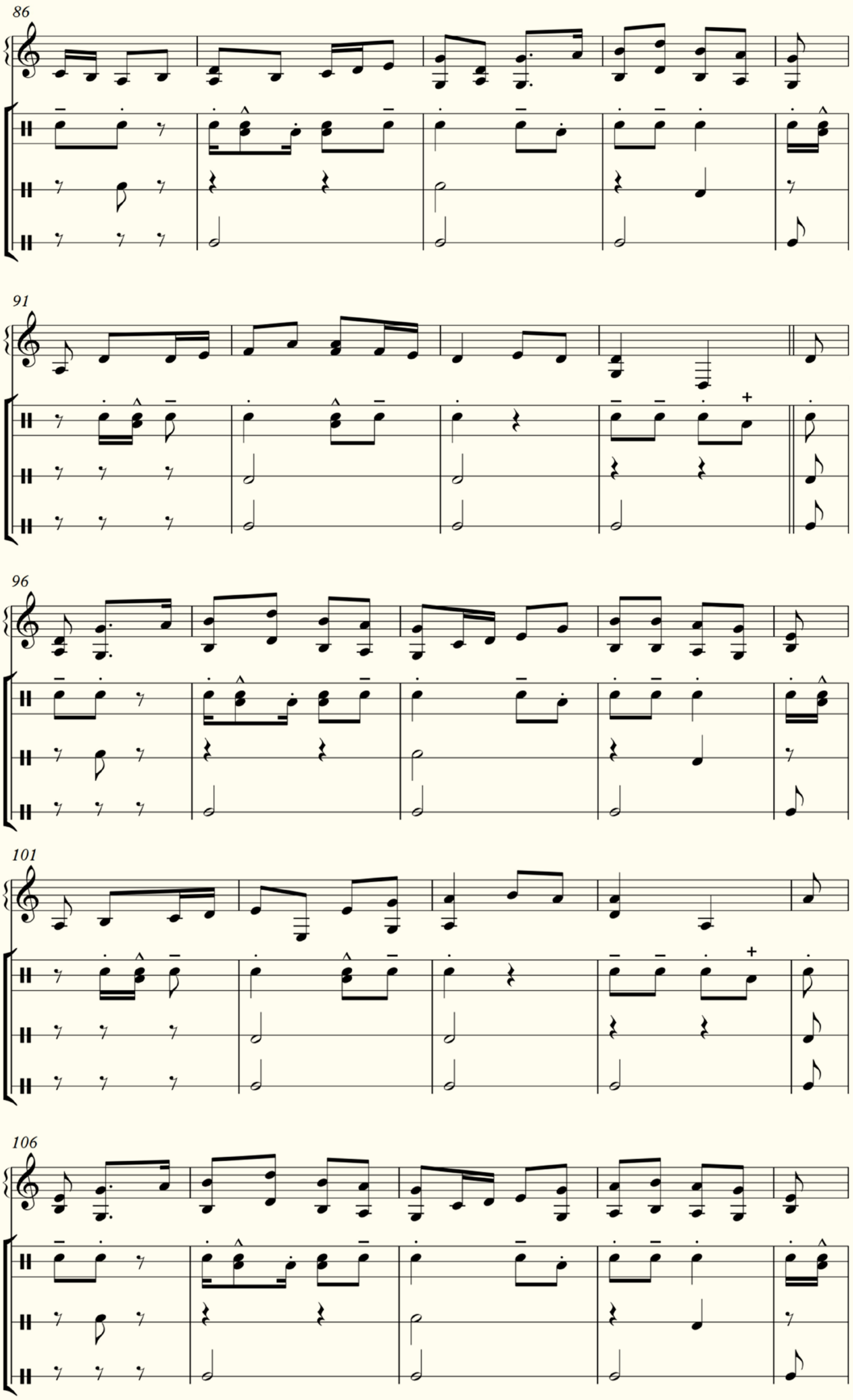
86
91
96
101
106

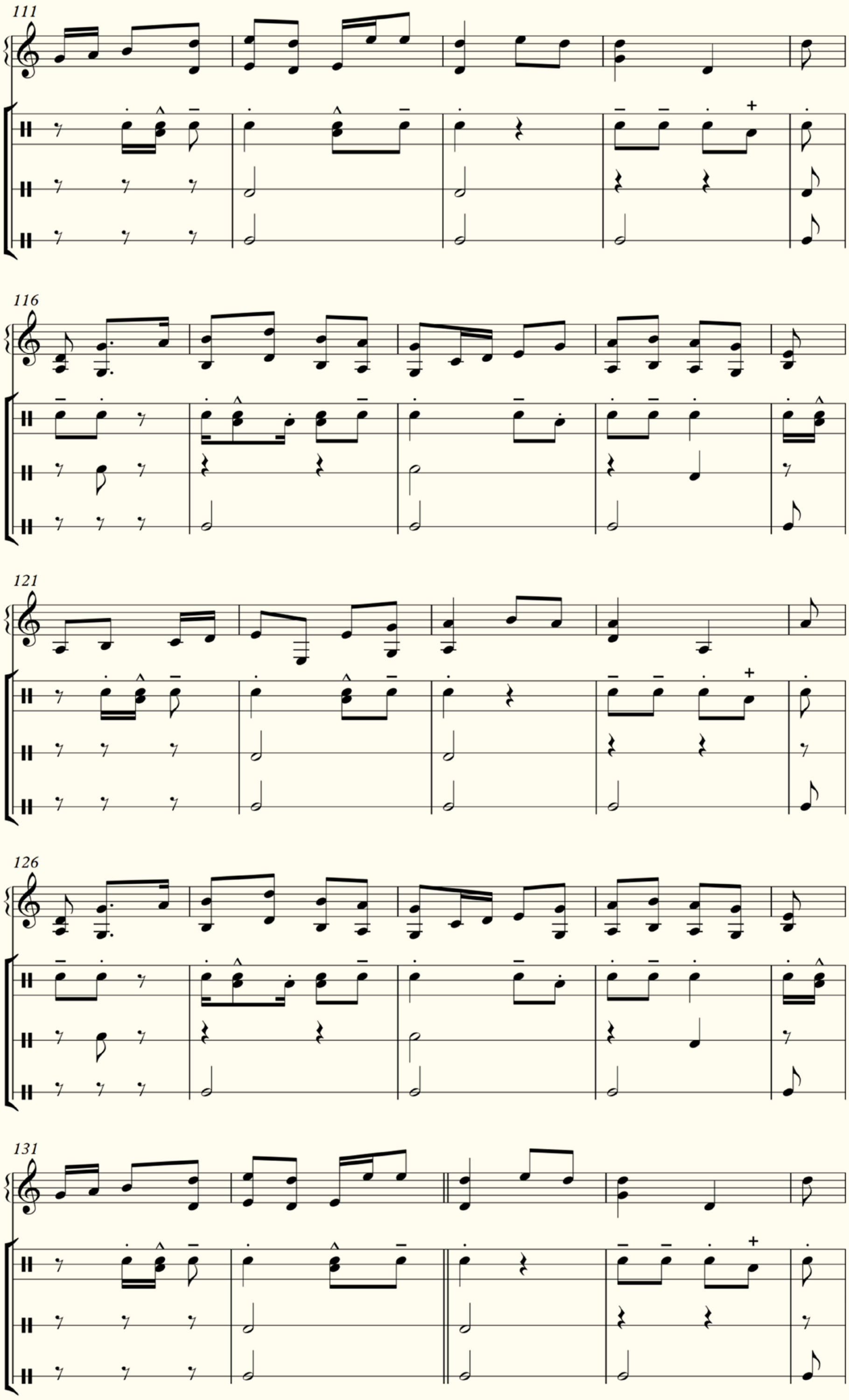
111
116
121
126
131

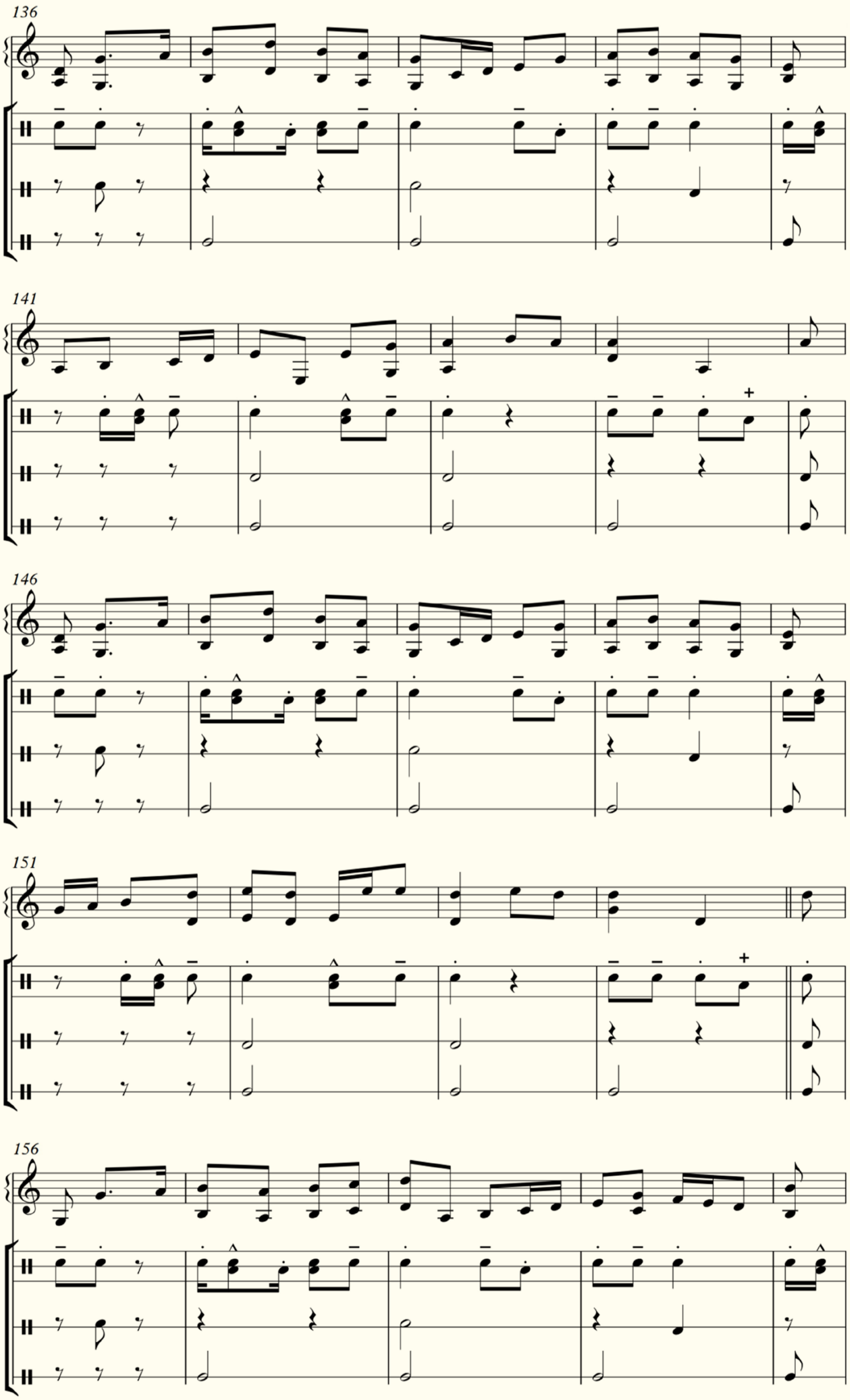
136
141
146
151
156

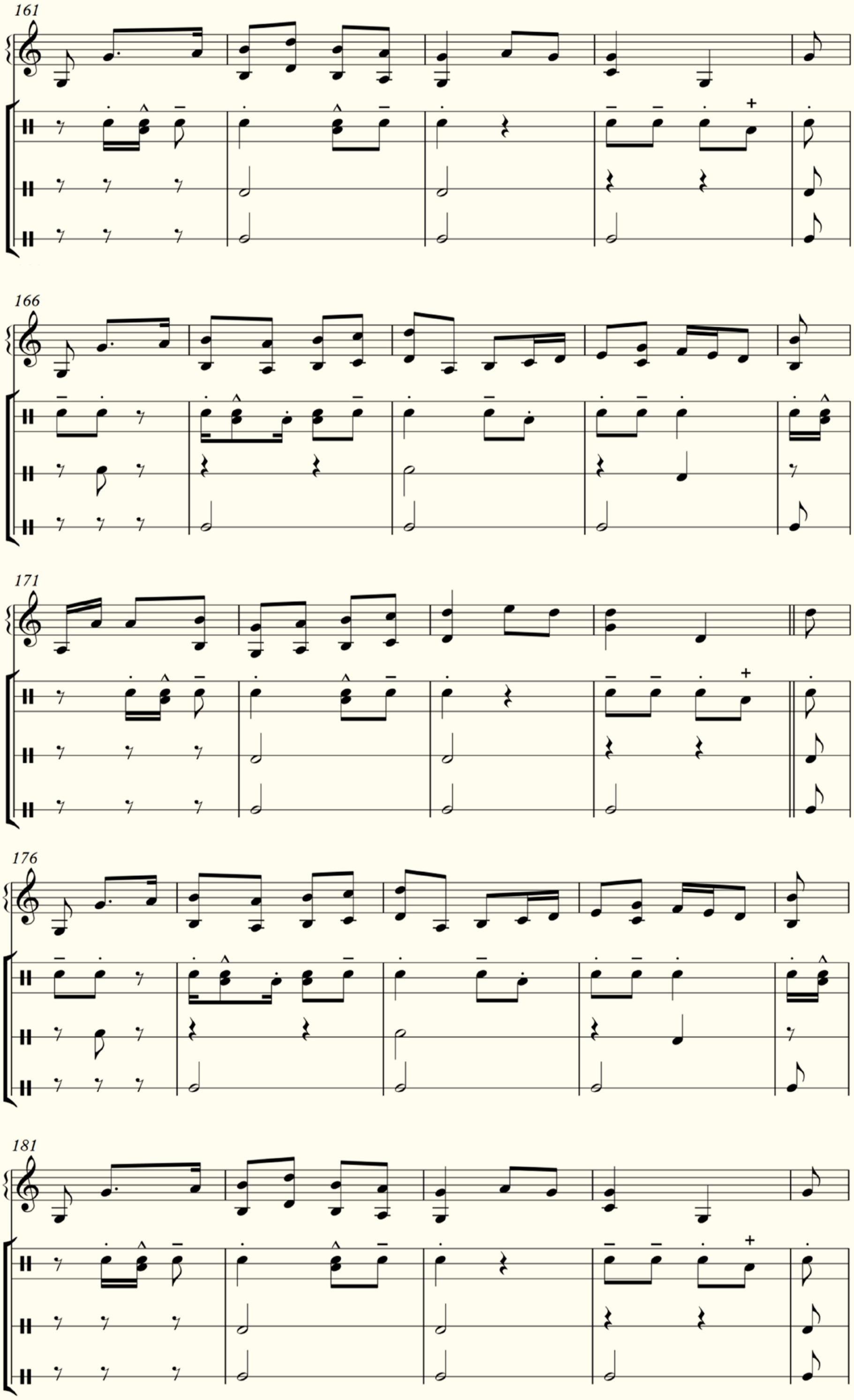
161
166
171
176
181

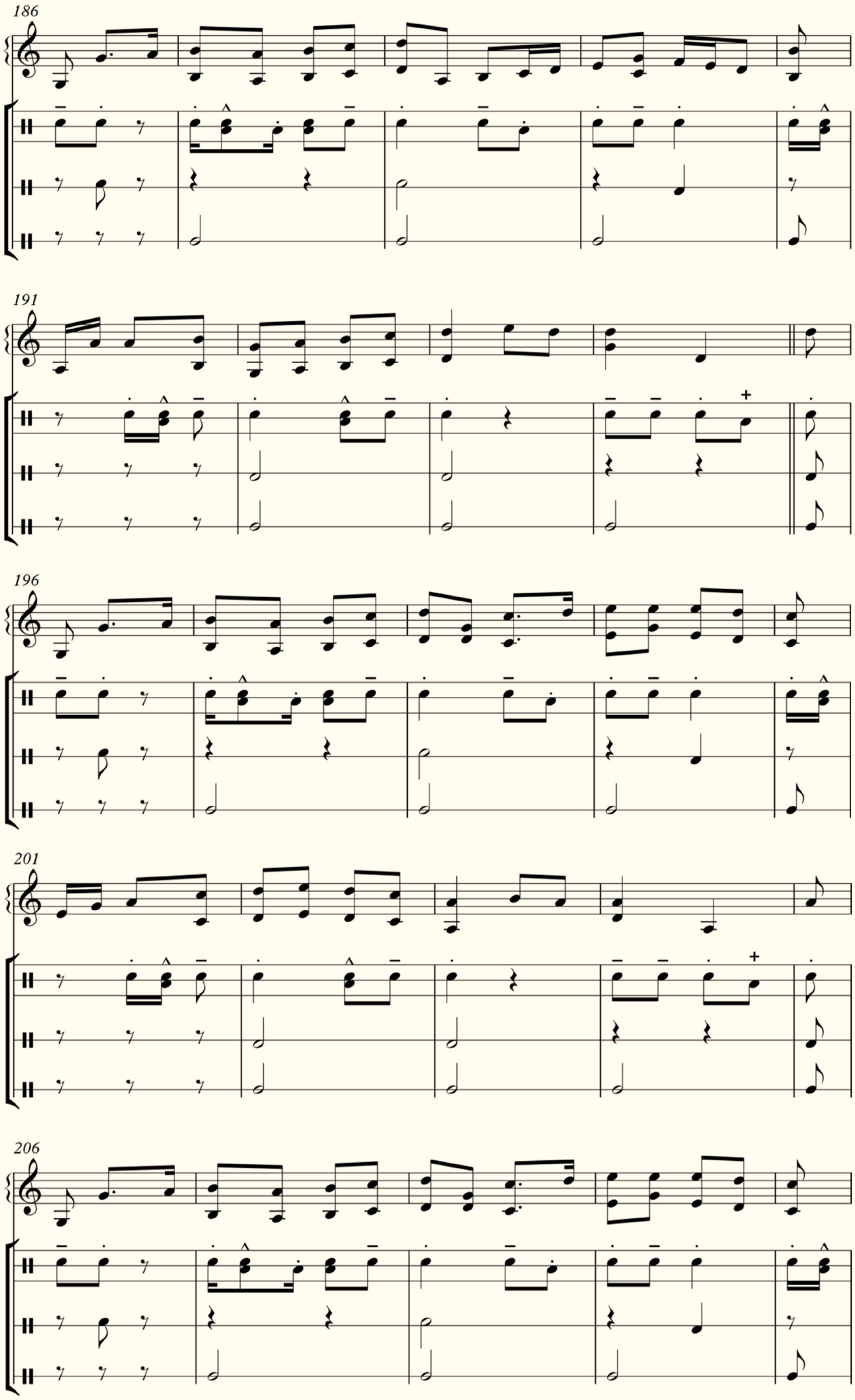
186
191
196
201
206

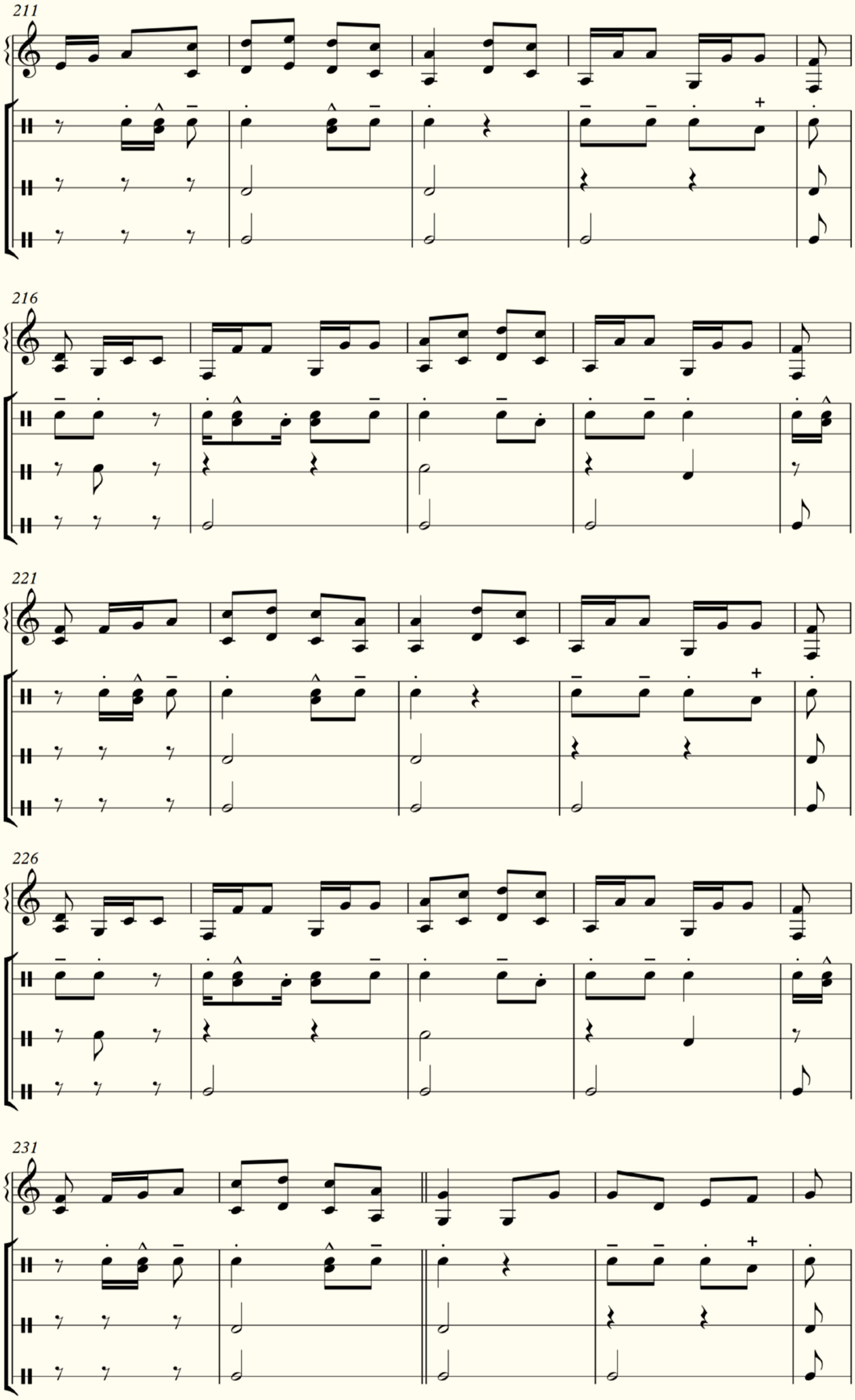
211
216
221
226
231

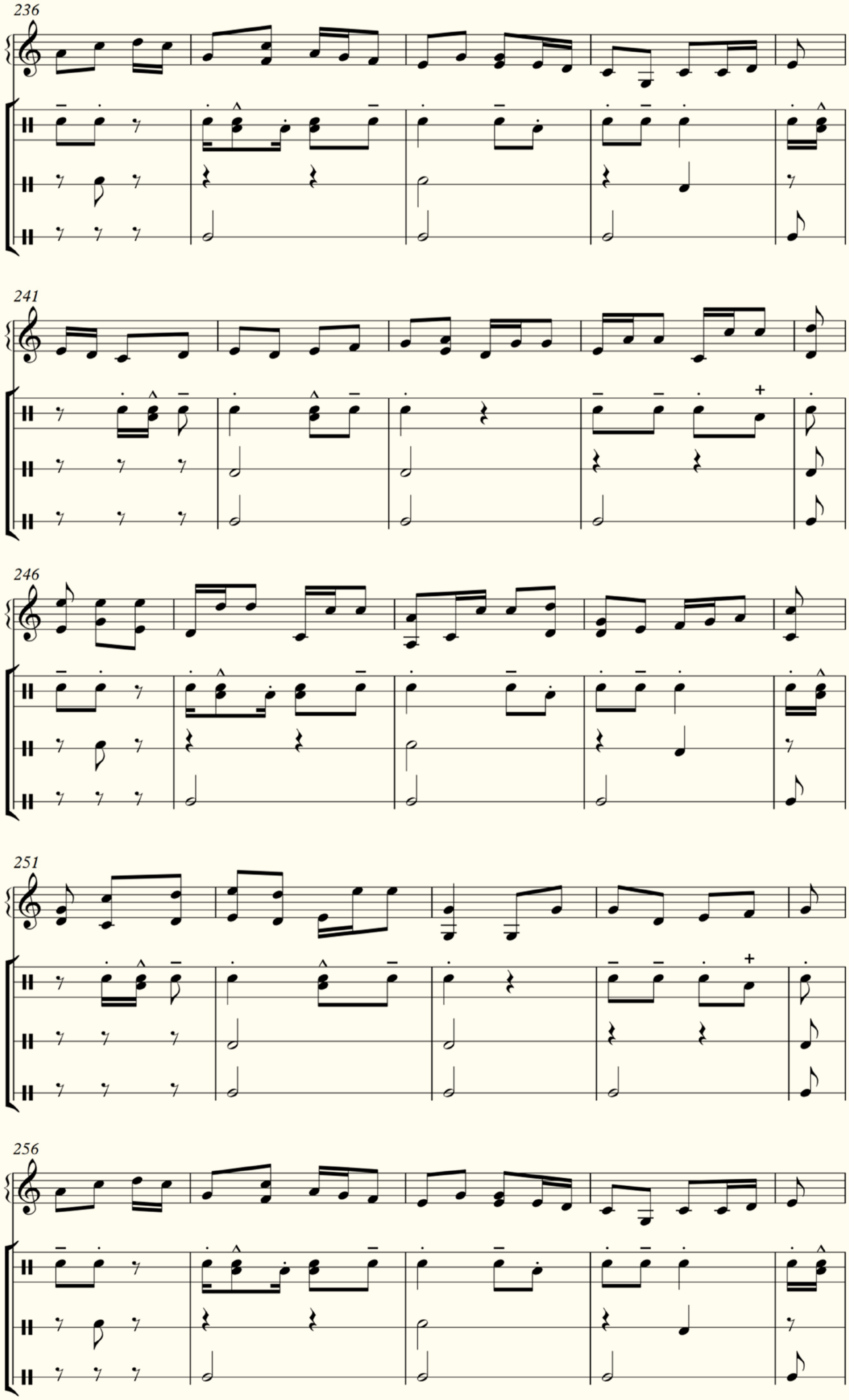
236
241
246
251
256

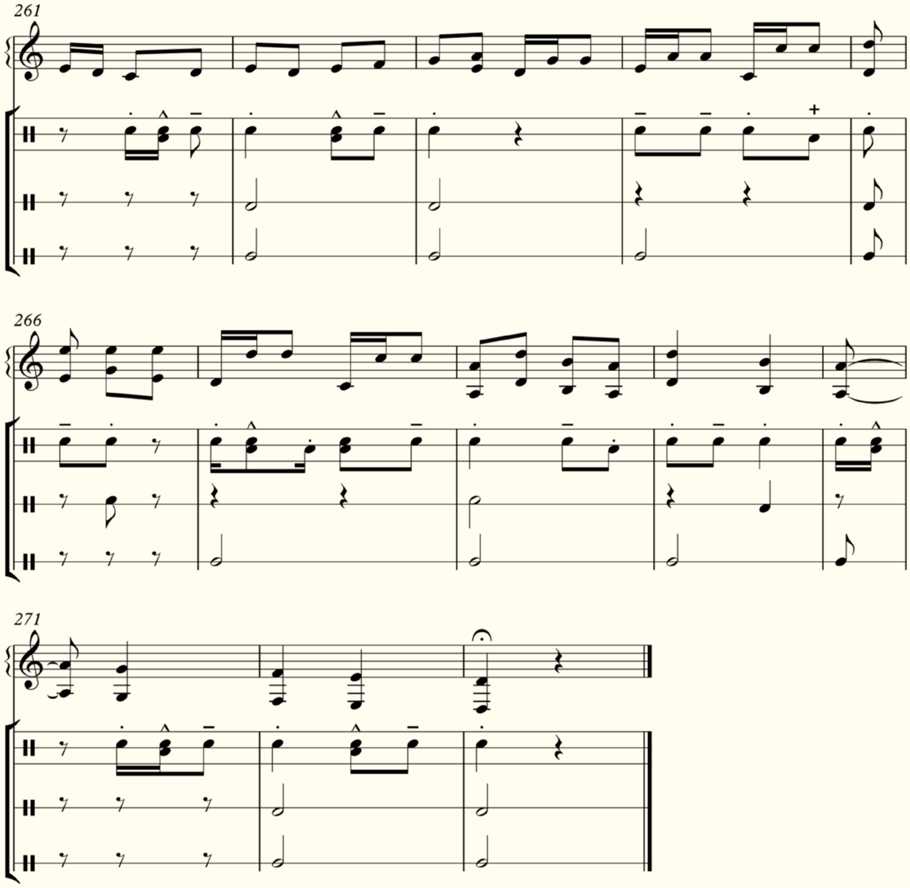

เพลงวาลงโรง เพลงวาลาโรง เป็นเพลงสัญลักษณ์ของการแสดงมหรสพไทย ที่ปัจจุบันไม่ได้นำมาทำก่อนที่การแสดงจะลงโรงแล้ว จะใช้อยู่กับเพลงโหมโรงกลางวันและการบรรเลงและขับร้องเพลงตับด้วยวงปี่พาทย์ นอกนั้นเห็นจะไม่มีการนำไปใช้ในการอื่นเลย ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดายอย่างยิ่งที่ภูมิปัญญาของครูท่านที่สร้างสรรค์ได้ถูกนำไปใช้ในการอื่น แต่ก็ถือว่ายังเป็นเรื่องที่ดีอยู่แม้นว่าจะไม่ถูกที่ถูกทางนัก

ลักษณะสำคัญของหน้าทับหน้าพาทย์กำกับเพลงวากราวรำ และวาลงโรง วาลาโรง เป็นไม้เดิน ๕ ไม้ หรือ ๗ ไม้ แล้วเข้าในส่วนเนื้อ เป็นลักษณะคล้ายกับไม้ลา ไม่ได้ลงจบ กลับเป็นไม้ที่แสดงการดำเนินควบคู่ไปกับเนื้อทำนองเพลง มีทำนองของกระสวนของจังหวะถี่ห่าง ลักลงทำนองอย่างพิสดาร หากวิเคราะห์แล้วก็คือกระสวนของทำนองหน้าทับหน้าพาทย์เพลงกราวรำ ที่ขยายขึ้นจากอัตราจังหวะชั้นเดียวเป็น ๒ ชั้น เพื่อสำหรับทำประกอบในโอกาสที่ต่างกรรม ต่างวาระ ดังนี้แลฯ

อ้างอิง

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. (๒๕๖๔). *ทฤษฎีเพื่อการวิจัยและสารัตถบท.* ลพบุรี: สำนักพิมพ์นาฏดุริยางค์.

เดชน์ คงอิ่ม. (๒๕๔๕). *ประชุมเพลงเรื่อง บันทึกโน้ตสากลทำนองทางฆ้องวงใหญ่ ๔๐ เรื่อง.* มปท.

เดชน์ คงอิ่ม. (๒๕๔๕). *เพลงหน้าพาทย์ไหว้ครู.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

เดชน์ คงอิ่ม. (๒๕๔๖). *พิธีไหว้ครูดนตรีไทย.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

เดชน์ คงอิ่ม. (๒๕๖๕). *ภูมิวิทยาการเพลงเรื่อง.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โปรเท็กซ์.

นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยา. (๒๕๒๑). *บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ เล่ม ๑.* (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

พินิจ ฉายสุวรรณ. (ม.ป.ป.). *โน้ตเพลงหน้าพาทย์.* เอกสารต้นฉบับลายมืออัดสำเนา.

พินิจ ฉายสุวรรณ. (ม.ป.ป.). *โน้ตเพลงโหมโรงกลางวัน.* เอกสารต้นฉบับลายมืออัดสำเนา.

มนตรี ตราโมท. (๒๕๐๗). *ศัพท์สังคีต.* กรุงเทพมหานคร: ศิวาพร.

มนตรี ตราโมท. (๒๕๔๕). *ดุริยางคศาสตร์ไทย.* กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

มานพ วิสุทธิแพทย์. (๒๕๓๓). *ดนตรีไทยวิเคราะห์.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๕). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์.* กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพริ้นติ้ง.

สงัด ภูเขาทอง. (๒๕๓๒). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

"Western Vista by Olga Amelkina-Vera"
ทัศนียภาพตะวันตกผ่านวัฒนธรรมแบบคาวบอย

เรื่อง:
ชินวัฒน์ เต็มคำขวัญ (Chinnawat Themkumkwun)
ศิลปินกีตาร์คลาสสิกชาวไทยในระดับนานาชาติ
ศิษย์เก่าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ในทุก ๆ วันเวลาที่ก้าวเดินไปข้างหน้า วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกก็ได้มีการถือกำเนิดขึ้นมาใหม่มากขึ้น ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ในฐานะศิลปินกีตาร์คลาสสิก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้และติดตามข่าวสารในวงการใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลกีตาร์คลาสสิกที่จัดขึ้นอยู่ทั่วทุกมุมโลก ทั้งแบบออนไลน์และไม่ออนไลน์ หรือทั้งสองทางพร้อม ๆ กัน (Hybrid Program) ตามการปรับตัวของผู้คนในปัจจุบัน รวมทั้งผลงานการบันทึกเสียงของนักกีตาร์คลาสสิกที่ได้รับการเปิดตัวขึ้นมา หรือการที่คีตกวีจากทั่วทุกมุมโลกได้รับการทาบทามให้เขียนบทเพลงกีตาร์คลาสสิกเพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่งและเหตุการณ์อื่น ๆ อีกมากมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกที่ผู้เขียนกำลังจะนำเสนอในวันนี้ ก็เป็นหนึ่งในชิ้นงานที่ได้รับการทาบทามในฤดูใบไม้ร่วงปี ค.ศ. ๒๐๒๑ จาก Russell Cleveland นักสะสมกีตาร์คนสำคัญที่สุดคนหนึ่ง

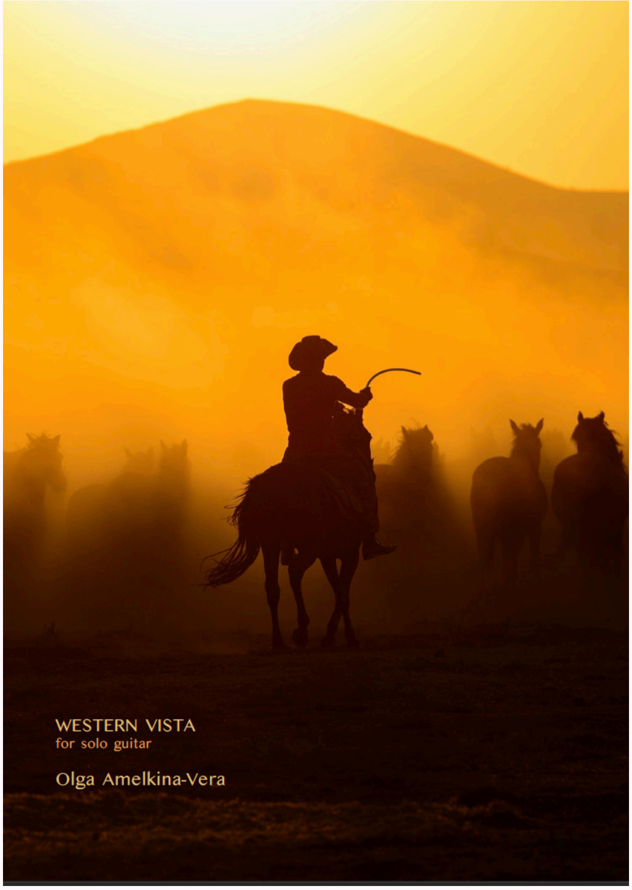

Art Work ของโน้ตเพลง Western Vista

David Russell นักกีตาร์คลาสสิกผู้บรรเลงบทเพลง Western Vista เป็นครั้งแรกของโลก

ของโลก และบรรเลงเป็นครั้งแรกโดย David Russell (b. 1953) ศิลปินกีตาร์คลาสสิกผู้ได้รับรางวัลแกรมมี่ (Grammy Award) โดยในปัจจุบันถือเป็นนักกีตาร์คลาสสิกคอนเสิร์ตที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคนหนึ่งของโลก

บทเพลง "Western Vista" เป็นวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกสำหรับเดี่ยวกีตาร์คลาสสิกหกสาย (Solo Guitar) ประพันธ์ขึ้นโดย Olga Amelkina-Vera (b. 1976) ได้รับการแสดงรอบปฐมทัศน์ครั้งแรกของโลก (World Premiere) เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๒๒ ที่ University of Texas at Dallas ประเทศสหรัฐอเมริกา ภายหลังจากการแสดงรอบปฐมทัศน์ บทเพลงนี้ก็ได้รับคัดเลือกให้เป็นบทเพลงบังคับแบบรางวัลพิเศษ[๑] สำหรับงานแข่งขันกีตาร์คลาสสิกนานาชาติ Texas International Guitar Competition 2023 ซึ่งถือเป็นหนึ่งในงานกีตาร์คลาสสิกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของทวีปอเมริกา

ในส่วนของตัวคีตกวีที่เขียนผลงานชิ้นนี้ Olga Amelkina-Vera เกิดเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๗๖ ที่ประเทศเบลารุส แล้วได้ย้ายไปพำนักที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. ๑๙๙๗ จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีด้านดนตรี จาก University of St. Thomas เมือง Houston และระดับชั้นปริญญาโทและเอกด้านการแสดงกีตาร์ จาก University of North Texas และจบปริญญาโทใบที่สองด้านการประพันธ์เพลง จาก Southern Methodist University เมือง Dallas ปัจจุบันเธอได้มีวงกีตาร์คลาสสิกแบบดูโอที่ชื่อว่า Kithara Duo ร่วมกับสามีของเธอ นามว่า Fernand Vera

Olga Amelkina-Vera ถือว่าเป็นคีตกวีที่เล่นกีตาร์คลาสสิกเป็นเครื่องดนตรีเอก จึงทำให้การเขียนบทเพลงมีความเป็นไปได้บนเครื่องดนตรีชิ้นนี้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง รวมถึงยังได้รับการแนะนำการปรับแต่งทางนิ้วโดยตรงจากศิลปินกีตาร์คลาสสิก David Russell จึงทำให้เกิดความสมบูรณ์ของการตีพิมพ์อย่างไร้ที่ติ แนวคิดเบื้องหลังงานชิ้นนี้จัดทำโดย Russell Cleveland ผู้ว่าจ้างให้เขียนบทเพลงนี้ขึ้นมา เพื่อการเฉลิมฉลองความงดงามและมรดกเพลงพื้นบ้านของประเทศสหรัฐอเมริกาฝั่งตะวันตก โดยได้รับแรงบันดาลใจจากบทเพลง Rodeo ประพันธ์โดย Aaron Copland (1900-1990) และคอลเลกชันบทเพลงคาวบอยดั้งเดิมจากยุคสมัย The Wild West (ช่วงศตวรรษที่ ๑๙ ถึงต้นศตวรรษที่ ๒๐) คีตกวีได้เลือกบทเพลงสองเพลงที่มีชื่อ

[๑] *บทเพลงบังคับแบบรางวัลพิเศษ คือบทเพลงที่ผู้เข้าแข่งขันมีสิทธิ์เลือกบรรเลงได้ หากไม่บรรเลงจะไม่สามารถเข้าชิงรางวัลพิเศษได้ แต่ยังคงสามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้ตามปกติ*

โลโก้ของงานเทศกาล

Olga Amelkina-Vera (ซ้าย) และ Fernand Vera (ขวา)

QR Code สำหรับฟังบทเพลง Oh, Bury Me Not on the Lone Prairie หนึ่งในบทเพลงที่เป็นแรงบันดาลใจให้แก่บทเพลง Western Vista

ว่า Oh, Bury Me Not on the Lone Prairie (โอ้ อย่าฝังฉันไว้บนทุ่งหญ้าอย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย) ซึ่งเป็นบทเพลงคาวบอยจากช่วงปี ค.ศ. ๑๘๐๐ และบทเพลงพื้นบ้าน Traditional Navajo Lullaby ที่ชื่อว่า The Rainbow Cradle (เพลงกล่อมเด็กของวัฒนธรรมอเมริกันตะวันตก)

บทเพลง Western Vista เป็นวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกความยาวขนาดกลางทั้งหมด ๑๓๔ ห้องเพลง ระยะเวลาประมาณ ๕-๖ นาที ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้เล่นแต่ละคน ใช้บันไดเสียงแบบ D Major และการตั้งสายแบบ Drop D ที่สายที่ ๖ (ต่ำลงหนึ่งเสียงเต็ม) และประกอบไปด้วยทั้งหมดสองท่อน ดังต่อไปนี้

๑. Nightfall (รัตติกาล)

ในท่อนนี้ คีตกวีได้ใช้ชื่อของท่อน Nightfall จินตนาการถึงเวลาพลบค่ำ มีการใช้ทำนองของบทเพลงคาวบอยดั้งเดิมสองบทเพลงดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เปิดตัวด้วยท่อนเปิดตัว (Introduction) สั้น ๆ ในส่วนของเทคนิคกีตาร์คลาสสิก มีการใช้เสียงแบบฮาร์โมนิก (Harmonic) ผสมผสานกับเสียงกีตาร์แบบการดีดปกติ มีการเอื้อนเสียงด้วยการลากนิ้ว ตามแบบฉบับของเพลงร้อง บทเพลงได้ดำเนินไปอย่างเรียบง่าย และการระบุความคิดทางดนตรีอย่างชัดเจนด้วยภาษาอังกฤษ (ในบทเพลงคลาสสิกทั่วไปมักใช้ภาษาอิตาเลียน) ในบทเพลงท่อนนี้ การดำเนินเรื่องราวเป็นไปอย่างเรียบง่ายโดยคำจำกัดความที่ว่า “Spacious and free, with simple expression” (กว้างขวางและอิสระด้วยการแสดงอารมณ์ที่เรียบง่าย) ซึ่งจะต่างจากท่อนที่สองที่มีความหลากหลายทางอารมณ์เป็นอย่างมาก

๒. The Sunfisher (คาวบอยม้าพยศ)

“The Sunfisher” เป็นศัพท์ของคาวบอยโดยเฉพาะ มีความหมายว่า “ม้าโก่งตัวที่บิดตัวจนท้องน้อยโดนแสงอาทิตย์” หรือม้าพยศ เป็นศัพท์แสลงที่ใช้ในวงการแข่งขัน Rodeo Contest (การแสดงความสามารถในการขี่ม้าและใช้ห่วงเชือกคล้องวัว) โดยคีตกวีได้มีการเขียนระบุไว้ว่า “The rodeo contest begins...” ไว้อย่างชัดเจน มีการใช้รูปแบบจังหวะและการดีดสายแบบ Plectrum (เลียนแบบการใช้ปิ๊ก) เพื่อให้ได้สำเนียงเสียงเพลงเสมือน

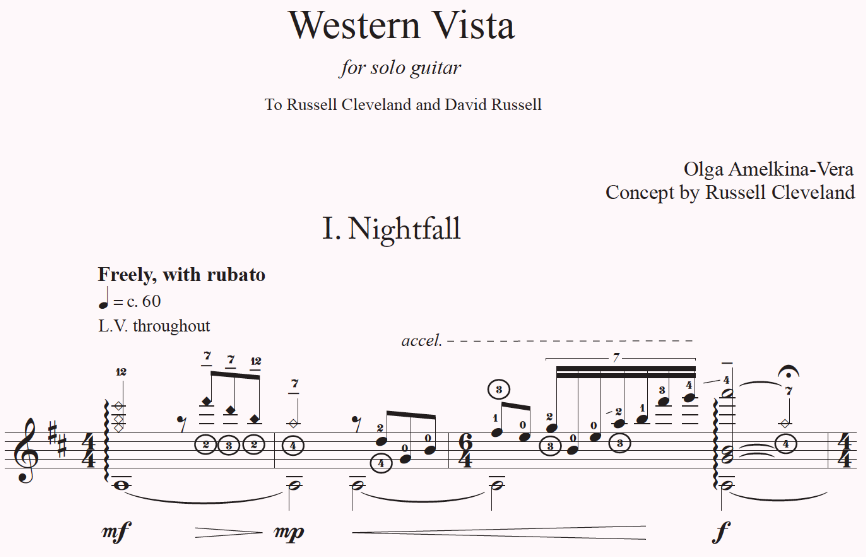

Introduction ของท่อนแรก I. Nightfall

เครื่องดนตรีแบนโจ (Banjo) ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีที่เป็นสัญลักษณ์สำคัญของวัฒนธรรมแบบคาวบอย

เพื่อความชัดเจนในการสื่อถึงม้าที่ไม่เชื่อง คีตกวียังได้มีการใช้จังหวะที่แปรปรวนจากประโยคที่สื่อว่า "Like a bucking horse! With humor..." มีการเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) ไปมาระหว่างอัตราจังหวะแบบธรรมดา (Simple Time) สลับไปมากับอัตราจังหวะแบบผสม รวมถึงยังมีการใช้อัตราจังหวะแบบซ้อนอีกด้วย (Complex Time) แสดงถึงความแปรปรวนของม้าพยศที่ตัวของคาวบอยยากที่จะควบคุม

หลังจากที่เหตุการณ์ม้าพยศได้ผ่านพ้นไป บทเพลงก็ได้เยือกเย็นลง คีตกวีได้ใช้คำว่า Flowing (ไหลลื่น) เพื่อแสดงอารมณ์ที่ต่างออกไปจากก่อนหน้า มีการปรับจังหวะให้ช้าลง รวมถึงการปรับแต่งทางนิ้ว ก็ได้มีการใช้เทคนิคแบบ Campanella (เลียนแบบเสียงระฆัง) ด้วยการวางนิ้วมือซ้ายแบบข้ามสาย (Cross Strings) มีการระบุตัวย่อ "L.V." ซึ่งหมายความว่า "Let Vibrate" (ปล่อยให้สายสั่นค้างไว้โดยไม่มีการหยุดเสียง) ในหลาย ๆ ครั้งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคนิคการเล่นแบบคลึงนิ้ว (Vibrato) เข้ามาเพิ่มด้วย เพื่อเพิ่มการกำทอน กังวานของเสียงให้มากขึ้น ตามจุดประสงค์ของคีตกวีที่เหมาะสมกับบริบทของบทเพลง มีการระบุนิ้วมือขวาที่ไม่ซ้ำกัน (i m a) โดยสัญลักษณ์ i แทนด้วยนิ้วชี้, m แทนด้วยด้วยนิ้วกลาง และ a แทนด้วยนิ้วนาง

บทเพลงมีการย้อนกลับของทำนองในตอนต้น และจบลงด้วยการตกม้าของคาวบอย "...and the cowboy falls off the horse!" โดยใช้เทคนิคการตบสายบริเวณรูของกีตาร์ (Sound hole) ลงไปอย่างแรง "Slap strings over sound hole" เสียงของการตบสายบริเวณนี้ จะทำให้เกิดการกระแทก

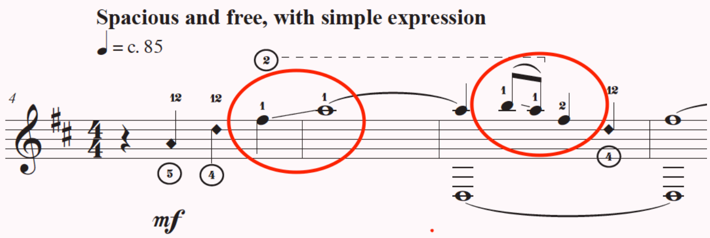

สัญลักษณ์การลากนิ้วเอื้อน (ในวงกลมสีแดง)

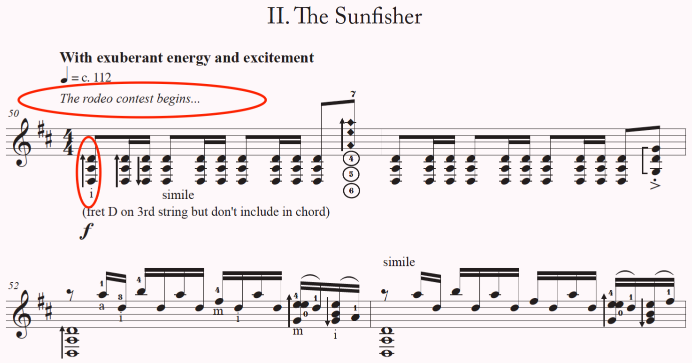

การระบุความคิดทางดนตรี The rodeo contest begins... และสัญลักษณ์ลูกศรแทนการดีดแบบ Plectrum (ในวงกลมสีแดง)

เครื่องดนตรีแบนโจ

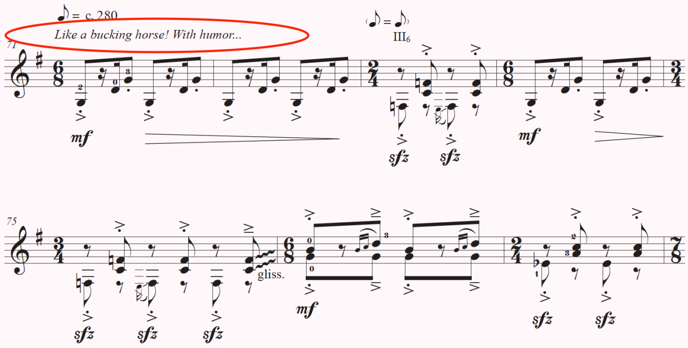

การระบุความคิดทางดนตรีแบบมีจินตนาการโดยใช้คำบรรยาย Like a bucking horse! With humor... และการผสมผสานอัตราจังหวะแบบสลับไปมา

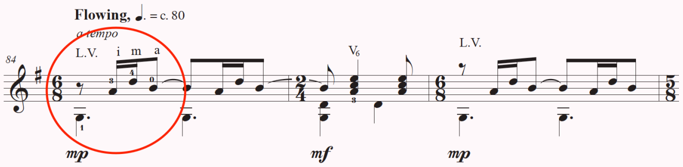

การปรับทางนิ้วแบบข้ามสาย (วงกลมสีแดง)

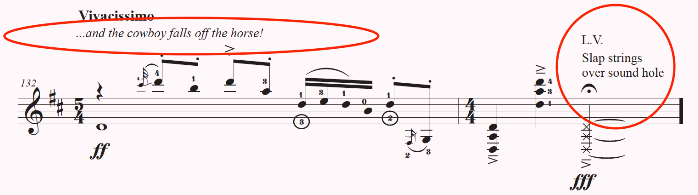

...and the cowboy falls off the horse! การระบุความคิดทางดนตรีที่สอดคล้องกับการเลือกใช้เทคนิคบนกีตาร์คลาสสิก

การแข่งขัน Rodeo

กันระหว่างสายกีตาร์และเฟร็ตที่ทำโดยโลหะอย่างรุนแรง ทำให้เกิดเสียงดังกระด้างตามเหตุการณ์ที่คีตกวีต้องการจะจินตนาการสื่อสารออกไป

และนี่ก็คือบทเพลง Western Vista วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกที่สะท้อนทัศนียภาพฝั่งตะวันตกและวัฒนธรรมคาวบอยผ่านสำเนียงเสียงกีตาร์คลาสสิก เป็นผลงานที่แสดงถึงการระบุความคิดทางดนตรี ด้วยประโยคบอกเล่าจินตนาการ แทนการใช้ศัพท์ดนตรีภาษาอิตาเลียนหรือภาษาอื่น ๆ แบบฉบับดนตรีคลาสสิก ในอดีตกาล ถือเป็นการก้าวข้ามความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการเขียนบทเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิกเป็นตัวอย่างของการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ใหญ่ใจดี คีตกวีและศิลปินกีตาร์คลาสสิก เกิดเป็นผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่าต่อมิตรรักแฟนเพลงทั่วโลก ในตอนต่อไปผู้เขียนจะมาเล่าเรื่องอะไรเกี่ยวกับกีตาร์คลาสสิก โปรดติดตามครับ

หญิงร้าย หรือเหยื่อของโศกนาฏกรรม

เรื่อง:
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์ [Krittaya Chuamwarasart]
นักข่าวอิสระ

เบื้องหลังความยิ่งใหญ่ มักมีผู้รับบทตัวร้ายเสมอ

และคนหนึ่งที่มักถูกเอ่ยถึงในแวดวงดนตรีคลาสสิก ก็คือ Antonina Miliukova (ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๙๑๗) ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นหนึ่งในภรรยาของคีตกวีดัง ที่ได้ชื่อว่าร้ายกาจที่สุด

ตั้งแต่เธอแต่งงานกับ Pyotr Ilyich Tchaikovsky เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๗ การใช้ชีวิตคู่ของทั้งสองก็ถือเป็นหายนะตั้งแต่ต้น เธอมักถูกมองว่าเป็นหญิงบ้าที่ตั้งใจทำลายชีวิตของสามี... ทว่าในอีกแง่หนึ่งก็เป็นที่รู้กันดีในสังคมรัสเซียขณะนั้นว่าไชคอฟสกีมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ (ซึ่งเป็นเรื่องต้องห้ามขณะนั้น) และแต่งงานกับอันโตนินา หญิงสาวที่หลงใหลและเทิดทูนเขาเพื่อตบตาสังคมเท่านั้น

วัยเด็ก ที่ไม่สวยงาม

เธอเกิดเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๔๘ ใกล้ ๆ กับกรุงมอสโก ในครอบครัวผู้ดีเก่า ทว่าชีวิตของเธอห่างไกลจากคำว่า “งดงาม” เพราะแม้จะมีสายเลือดสีน้ำเงิน แต่ครอบครัวก็ไม่ได้มีเงินทองมากมายนัก ซ้ำร้ายพ่อกับแม่ของเธอยังแยกทางกันตั้งแต่เธออายุเพียง ๓ ขวบเท่านั้น

สิ่งหนึ่งที่เยียวยาจิตใจและสำคัญต่อครอบครัวก็คือเสียงดนตรี โดยพ่อของเธอเป็นผู้ควบคุมวงออร์เคสตราที่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวนา ซึ่งเธอเองก็มีความสุขกับการได้ร้องเพลงและบรรเลงเปียโน

ในปี ค.ศ. ๑๘๗๓ เธอก็เข้าเรียน

เรื่องราวชีวิตของ Antonina Miliukova ถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง Tchaikovsky's Wife (2021)

ที่ Moscow Conservatory เฉกเช่นเดียวกับคีตกวีคนดังจากแดนหมีขาวส่วนใหญ่ จากนั้นเธอก็เริ่มเป็นอาจารย์สอนเปียโนตามบ้าน

การพบกันของเขาและเธอ

๑ ปีก่อนที่เธอจะเข้าเรียนที่ Moscow Conservatory เธอได้ไปร่วมงานเลี้ยงอาหารค่ำซึ่งจัดขึ้นที่อะพาร์ตเมนต์ของพี่ชายเธอ และหนึ่งในแขกรับเชิญก็คือ ไชคอฟสกี ซึ่งเป็นเพื่อนเก่าของพี่สะใภ้

ทันทีที่อันโตนินาได้เห็นเขา ก็ปลื้มปริ่มจนพูดไม่ออก เธอบอกว่าไม่เคยรู้จักผลงานของชายหนุ่มที่ตัวเองแอบชอบเลย เธอชื่นชอบในรูปร่างหน้าตาและบุคลิกของเขาเพียงเท่านั้น

ขณะที่นักประวัติศาสตร์ยืนยันว่า อันโตนินาได้พบกับไชคอฟสกี ๑๒ ปีก่อนที่ทั้งคู่จะได้แต่งงานกันผ่านการมีเพื่อนกลุ่มเดียวกัน ตอนนั้นเธอมีอายุ ๑๖ ปี แต่ก็ตกหลุมรักเขาซึ่งมีอายุ ๒๕ ปีในทันที เธอคลั่งไคล้เขาถึงขนาดที่ยอมทิ้งอาชีพนักตัดเย็บเพื่อมาเข้าเรียนดนตรีกับเขาที่ Moscow Conservatory แต่แผนการต่าง ๆ ก็ล้มไปเพราะว่าเธอไม่มีเงินมากพอ ทว่าในปี ค.ศ. ๑๘๗๗ หลังจากที่เธอได้รับมรดก มีเงินทองและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เธอก็เขียนจดหมายไปสารภาพรักกับเขา ก่อนจะค้นพบว่าหลายสิ่งหลายอย่างได้เปลี่ยนไปแล้ว

พิธีแต่งงาน จุดเริ่มต้นของโศกนาฏกรรม?

เมื่อถึงจุดหนึ่งที่ไชคอฟสกีทนเสียงวิพากษ์วิจารณ์เรื่องรสนิยมทางเพศของเขาไม่ไหว จึงตัดสินใจขออันโตนินาแต่งงาน หลังจากที่พบหน้ากันเพียง ๔ ครั้งเท่านั้น

ทั้งคู่แต่งงานกันในปี ค.ศ. ๑๘๗๗ ขณะที่ไชคอฟสกีอายุ ๓๗ ปี ส่วนอันโตนินาอายุ ๒๙ ปี แน่นอนว่าเรื่องไม่ได้จบแบบแฮปปี้เอ็นดิ้ง - ทั้งคู่แยกกันอยู่หลังเข้าพิธีได้เพียง ๖ สัปดาห์ และหนึ่งในความขัดแย้งก็คือ "เธอ" หวังจะสร้างครอบครัวและมีลูกกับเขา ขณะที่ "เขา" เห็นเธอเป็นแค่พี่น้องและไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศกันเลย และอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เขาไม่ชอบเธอก็คือการมาจากครอบครัวธรรมดา ๆ ทั้งยังเป็นครอบครัวที่แตกแยก

และช่วงนั้นเองที่ไชคอฟสกีกำลังประพันธ์ Eugene Onegin หนึ่งในโอเปร่าสุดคลาสสิกของเขา ที่ทุกวันนี้ถูกมองว่าเป็นเรื่องราวที่สะท้อนชีวิตของเขาเอง - Tatiana นางเอกของเรื่อง เขียนจดหมายสารภาพรักต่อ Onegin และถูกปฏิเสธกลับไป ทว่าเขาก็เห็นใจ Tatiana และไม่อยากให้เกิดโศกนาฏกรรมเช่นนั้นขึ้น

ชีวิตหลังแต่งงาน

ไชคอฟสกีพยายามหย่าร้างหลายครั้ง คือในปี ค.ศ. ๑๘๗๘ และ ค.ศ. ๑๘๘๐ แต่ก็ไร้ผล เพราะอันโตนินาเชื่อว่า ทั้งสองคนจะสามารถกลับมาอยู่ด้วยกันแบบครอบครัวได้อีกครั้ง ขณะที่เขาเองก็มองว่าการหย่าร้างอาจทำให้ชื่อเสียงของเขามัวหมองลง

หลังจากแต่งงานกันได้ ๓ ปี ไชคอฟสกีก็ล้มเลิกความคิดที่จะหย่าร้าง

ในเวลาเดียวกัน อันโตนินาก็มีคนรักและย้ายไปอยู่ด้วยกันช่วงพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๘๐ เขาคือ Aleksandr Shlykov ทนายความหนุ่ม กระทั่งมีลูกด้วยกัน ๓ คน (เกิดปี ค.ศ. ๑๘๘๑, ค.ศ. ๑๘๘๒ และ ค.ศ. ๑๘๘๔ ตามลำดับ)

ทว่าทั้งอันโตนินาและคนรักของเธอ ต่างก็มีปัญหาเรื่องสุขภาพกันทั้งคู่ ดังนั้นเพื่อเป็นการปกป้องชื่อเสียงของไชคอฟสกีและสุขภาพของเธอเอง เธอจึงมอบลูก ๆ ให้โรงพยาบาลเด็กกำพร้าในกรุงมอสโก (น่าเศร้าที่ทั้ง ๓ คนเสียชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก)

ส่วนไชคอฟสกีเองรู้สึกผิด และ "ติดกับ" กับชีวิตแต่งงานอีกครั้ง จนกระทั่งมีอาการทางประสาท - ในที่สุดเขาขอให้น้องชาย - Anatoly และเพื่อนร่วมวงการอย่าง Nikolai Rubinstein ไปแจ้งกับภรรยาว่า ขอให้หย่าร้างให้มันจบ ๆ ซึ่งแน่นอนว่าเธอปฏิเสธ

หวนคืนสู่การประนีประนอม

ในความเป็นจริง อันโตนินาก็มองว่าเธอเองเป็นทั้งเหยื่อและผู้สมรู้ร่วมคิดกับครอบครัวที่ปฏิเสธเธอ และนอกจากนี้ นักประวัติศาสตร์ยังคาดว่า ความล้มเหลวของไชคอฟสกีเกิดจากการที่ต้องแยกทางกับภรรยาและชีวิตการทำงาน

และแม้ว่าหลายคนจะมองอันโตนินาในเชิงลบ แต่สำหรับไชคอฟสกีแล้ว เธอคือผู้บริสุทธิ์

ครั้งหนึ่งเขาเขียนจดหมายถึง **Nadezhda von Meck** (ค.ศ. ๑๘๓๑-๑๘๙๔) ผู้อุปถัมภ์ทางดนตรีว่า *"ไม่ว่าภรรยาของผมเธอจะเป็นอย่างไร ก็ไม่มีเหตุผลพอที่จะกล่าวโทษว่าเธอคือฝ่ายผิดที่ทำให้ชีวิตแต่งงานมาถึงจุดวิกฤต... ทั้งหมดเป็นเพราะผม ทั้งความไม่ชัดเจน ความอ่อนแอ การไม่สามารถรับมือและจัดการได้ รวมถึงความไม่เป็นผู้ใหญ่ของผมเอง"*

อย่างไรก็ตาม เพื่อนฝูงและญาติมิตรต่างก็เห็นว่าไชคอฟสกีเริ่มเรียกภรรยาว่านางอสรพิษ และมักมีอาการทางประสาทเมื่อได้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวจากภรรยา

การจากไปของไชคอฟสกี

ความสัมพันธ์ร้าวฉานระหว่างอันโตนินาและไชคอฟสกีจบลงอย่างกะทันหัน เมื่อสามีคนดังเสียชีวิตลงเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๙๓ ด้วยวัยเพียง ๕๓ ปี นั่นทำให้เธอย้ายจากมอสโกไปอยู่เซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ใกล้ ๆ กับสถานที่ฝังศพของอดีตสามี

โดยรายงานจากทางการว่าสาเหตุการเสียชีวิตคืออหิวาตกโรคจากการเผลอดื่มน้ำที่ไม่ได้ต้ม แต่ก็มีคนที่คิดว่าเป็นการฆ่าตัวตายด้วยเหมือนกัน

การสูญเสียลูก ๆ และการจากไปของสามี อาจเป็นต้นเหตุหนึ่งให้สุขภาพจิตย่ำแย่ โดยในปี ค.ศ. ๑๘๙๖ อันโตนินาก็เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลในเมือง เนื่องจากอารมณ์แปรปรวน ก่อนย้ายไปรักษาตัวในโรงพยาบาลจิตเวช จนถึงจุดหนึ่ง Anatoly น้องชายของอดีตสามี ต้องเข้ามาดูแลว่าเธอมีความเป็นอยู่อย่างไร และอาศัยอยู่ใกล้กับสถานพยาบาลหรือเปล่า ซึ่งเงินบำนาญจากสามีจำนวน ๑๐๐ รูเบิลต่อเดือน ก็ถูกใช้ไปกับการรักษาตัวและการเดินทางนั่นเอง

อันโตนินามีชีวิตความเป็นอยู่ที่แย่มาก เธอรักษาตัวในโรงพยาบาลจิตเวชนานกว่า ๒๐ ปี และถูกวินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคหวาดระแวงเรื้อรัง กระทั่งเสียชีวิตลงในปี ค.ศ. ๑๙๑๗ ด้วยโรคปอดบวม

Alexander Poznansky นักเขียนอัตชีวประวัติของไชคอฟสกี ได้ค้นพบบันทึกและจดหมายของอันโตนินาจำนวนมาก ที่ไม่เคยเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน เขาบอกว่าข้อความเหล่านั้นสะท้อนความทรงจำของ *"หญิงสาวขี้อาย ตื่นเขิน และโง่เขลา"* ที่อุทิศตนเพื่อความทรงจำต่ออดีตสามี ในฐานะแฟนพันธุ์แท้คนหนึ่งก็เท่านั้น

...

เป็นเรื่องน่าเศร้าที่ผู้หญิงคนหนึ่งไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซ้ำร้ายยังถูกกล่าวหาว่าเป็นคนบ้าและขัดขวางความอัจฉริยะของไชคอฟสกี

เธอยังเป็นเหยื่อทางอ้อมของกลุ่มคนที่ไม่ได้สนับสนุนความหลากหลายทางเพศ และเป็นบุคคลที่น่าสงสารผู้ที่ต้องรับบท "ตัวร้าย" ในเรื่องราวชีวิตของไชคอฟสกี

อ้างอิง

https://www.classical-music.com/features/articles/the-desperately-sad-marriage-between-tchaikovsky-and-antonina-milyukova/

https://interlude.hk/tchaikovskys-wife-madwoman-or-tragic-victim/

https://miscelana.com/2022/05/20/who-was-antonina-miliukova-the-wife-of-tchaikovsky/

Yamaha Acoustic Instruments

Bösendorfer
DER KLANG, DER BERÜHRT

YAMAHA
Live with Music

th.yamaha.com YamahaMusicThailand

"A true victory
is a victory over oneself."
SCG
SCG
BETAGRO
COTTO
SCG congratulates Pro May-Ariya Jutanugarn
The winner of LPGA Championships
www.scg.co.th
Cement-Building Materials
Chemicals
Packaging
SCG

Because we believe that your time is precious

We're determined to fulf ill each and
Every One of Your Moments in Life with Happiness

thaibev | www.thaibev.com

MEMBER OF
Dow Jones
Sustainability Indices
In Collaboration with RobecoSAM

Member of DJSI Emerging Markets
Category – Food, Beverage & Tobacco
Industry Group

ThaiBev